

Kide

Lapin
yliopiston
yhteisölehti
2 • 2006



Verkosto voimaa



8 Tarja Särkkä, Jouko Tirola & Markku Tarvainen,
Yhteistyöstä voimaa ja vaikuttavuutta

16 Sari Väyrynen, Lapista hyvinvointimatkailun keskus

32 Sari Väyrynen, Pohjoisessa opettaja on moniosaaja

12 Ari Konu, Lapin maakuntakorkeakoulu alueiden tukena

18 Eija Rajalin-Ruotsalainen, Antti Haase & Markku Tarvainen,
Vahvuudet esiin ja yhteen opetuksessa

22 Reino Lipponen, Maija Koponen & Marjatta Puustinen,
Kirjastoyhteistyössä tarvitaan verkostoitumista ja profiloitumista

24 Olli Tiuraniemi, Ylijohtaja Arvo Jäppinen: Lapissa ei surkutella,
vaan mietitään, mitä voitaisiin tehdä

26 Leena Viinamäki & Erkki Saari, Korkeakoulututkinnoissa määräästä laatuun

27 Olli Tiuraniemi, Esko Oikarinen kannattaa itsenäisten korkeakoulujen yhteistyötä

28 Eveliina Olsson, Havaintoja arjesta

37 Olli Tiuraniemi, Tutkijakoulu menestyi kansainvälisessä arvioinnissa

4 Pohjoisen puolesta

7 Pääkirjoitus, Esko Rieppala

15 Siula, Helena Alhosaari

21 Kolumni, Jari Stenvall & Antti Syväjärvi

31 Opin polulla, Mikko Muikku

36 Alumnin uraikkuna, Riikka Harmaala

38 Väitökset

39 Lyhyesti

46 Hiutaleita, Aini Linjakumpu



Maaliskuu/2006

Korkeakoulujen keskinäiset verkostot voimistuvat. Tässä Kide-lehdessä valotetaan Lapin kolmen korkeakoulun yhteistyötä tutkimuksessa, opetuksessa ja muissa palveluissa. Mm. median alan lankoja punotaan yhteen mahdollistamalla tulevaisuudessa medialaboratorioiden yhteiskäyttö. Kannen kuvassa Juha Holster yllään virtuaalikyypäriä, datahanskat ja liikkeentunnistin Rovaniemen ammattikorkeakoulun pLAB:ssa.

Kannen kuva: Arto Liiti



Kuvataiteilija Tuija Arminen on ollut Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan ja Jenny ja Antti Wihurin rahaston vierailevana taiteilijana tammikuusta lähtien. Tehokas työväire näkyy Arminen työhuoneessa: se pursuaa keskeneräisiä vedoksia, joita puupiirtäjä on ripustanut kuivumaan työhuoneeseen viritetyille pyykkinaruille. Tekeillä on lapsi-aiheisia töitä sekä taiteilijalle tyypilliseen tapaan kuvia lähes tyhjästä huonetoilosta.

Tuija Arminen haastattelu,
s. 28–30

Ketkä palkittiin
vuosipäivänä?
s. 34–35

“

*Yliopistoista löytyy kahden lajin toimijoita.
On tekijöitä, jotka keskittyvät toiminnallisiin
kysymyksiin, ja kuiskaajia, jotka pyrkivät ohituksiin,
lobbaamiseen ja ”luottamuksellisten” suhteiden
rakentamiseen päättäviin tahoihin. Yliopistot ovat
perinteisesti olleet kuiskaajien luvattua valtakuntaa.
Kun yliopistoyhteistyötä vahvistetaan,
on kysyttävä, kenen ehdoilla.*

Jari Stenvall & Antti Syväjärvi

TOIMITUS

Päätoimittaja

Olli Tiuraniemi
puh. (016) 341 2230, gsm. 0400 695 418
fax. (016) 341 2207,
e-mail: Olli.Tiuraniemi@ulapland.fi

Tiedottaja

Sari Väyrynen
puh. (016) 341 2217, gsm. 040 571 1960
fax. (016) 341 2207,
e-mail: Sari.Vayrynen@ulapland.fi

Ulkoasu ja taitto

Niina Huuskonen
puh (016) 341 3247, gsm 040 740 2237
fax. (016) 341 2207,
e-mail: Niina.Huuskonen@ulapland.fi

Valokuvat

Arto Liiti

Avustaja

Eveliina Olsson

JULKAISIJA

Lapin yliopisto/Viestintä
PL 122, 96101 ROVANIEMI
tiedotus@ulapland.fi

ILMOITUKSET

Ilmoitusvaraukset, tilaukset ja osoitteenmuutokset

Leila Tauriainen,
puh. (016) 341 2250,
fax. (016) 341 2207,
e-mail: tiedotus@ulapland.fi

Ilmoituskoot

Takakansi
170 x 200 mm
Sisäsivut
Kokosivu 170 x 220 mm
Puolisivua, vaaka 170 x 110 mm
Puolisivua, pysty 85 x 220 mm

Seuraava Lapin yliopiston Kide ilmestyy toukokuussa 2006.

Painos: 3700 kpl
Painopaikka: Oy Sevenprint Ltd,
Rovaniemi 2006

ISSN 0787-0965

<http://www.ulapland.fi/kide>



Opetusministeriö moninkertaisti medianäkyvyyden

Sunnuntai 12. helmikuuta 2006 lienee Lapin yliopiston historian yksi medianäkyvimmistä päivistä. Yliopisto oli tuolloin esillä mediassa yhteensä 30 jutussa. Runsaan viikon aikana juttuja kertyi yli sata. Keskimäärin Lapin yliopistosta on mediassa noin 150 juttua kuu-kaudessa lukukausien aikana.

Näkyvyydestä on kiittäminen opetusministeriötä, jossa tuotettiin neuvottelumuistio, jonka mukaan useita Suomen yliopistoja tulisi yhdistää. Muistio sisälsi hanke-ehdotuksen Pohjois-Suomen yliopiston perustamisesta yhdistämällä Oulun ja Lapin yliopistojen toiminnot ja hallinto. Rehtori *Esko Rieppula* tyrmäsi tuoreeltaan suunnitelman. Hän piti ajatusta iskuna yön alle, koska opetusministeriön virallisissa kannanotoissa oli todettu, että yliopistoja koskevat rakenneratkaisut tehdään tulosohjausjärjestelmän puitteissa asioita yliopistojen kanssa neuvotellen. Rieppula nousi mediassa opetusministeriön suunnitelmia vastustavan liikkeen kärkihahmoksi, joskin kaavailuja vastustettiin myös Helsingissä, Turussa ja Tampereella.

Opetusministeriö ”palasi ruotuun” 8.3.2006 hylkäämällä ajatuksen yliopistojen pakkoyhdistämisistä uudessa keskustelumuistiossa. Siinä kehittämislinjana on vahvempien yksiköiden aikaansaaminen alueellisten korkeakouluyhteisöjen avulla. Muistio on kuitenkin Rieppulan mielestä siinä määrin väljä, että sitä voidaan pitää pikemmin käydyn ”talvisodan” välirauhana kuin rauhansopimuksena.

Olli Tiuraniemi

”

Pohjoisen ulottuvuuden historia osoittaa, kuinka käsitteet heijastelevat todellisuutta, mutta samalla ohjaavat sen muuttumista.

Kun pohjoisesta ulottuvuudesta puhuttiin ensimmäisen kerran jo ennen Suomen EU-jäsenyyttä, käsitteellä oli maantieteellinen sisältö: unionin alue oli laajentumassa pohjoiseen.

Suomen jäsenyyden alkuvaiheissa sekä alueiden komiteassa että Euroopan parlamentissa alettiin hahmotella pohjoista ulottuvuutta osaksi unionin politiikkaa. Tähän ajatteluun perustui Suomen virallinen pohjoisen ulottuvuuden aloite. Aluksi pohjoinen ulottuvuus liittyi lähes pelkästään unionin ulkosuhteisiin, mutta ajan oloon alettiin korostaa sen merkitystä myös unionin sisäisissä politiikoissa.

Nyt on edetty uuteen vaiheeseen, kun marraskuussa järjestetyssä EU:n, Venäjän, Norjan ja Islannin ministerikokouksessa sovittiin valmisteltaviksi konkreettisia sopimuksia pohjoisen ulottuvuuden politiikan toteuttamiseksi näiden osapuolten yhteistyönä. Tämä askel otettiin ennen muuta Venäjän sitouttamiseksi pohjoisen ulottuvuuden politiikkaan.

Samanaikaisesti pohjoinen ulottuvuus vahvistuu EU:n sisäpolitiikassa. Etenkin Euroopan parlamentissa on ryhdytty vaatimaan, että pohjoisen ulottuvuuden puitteissa tulee laatia erityinen Itämeri-strategia, joka EU:n laajentumisen jälkeen on pääosin unionin sisäpolitiikkaa.

Pohjoisen puolesta -palstalla esitellään ajankohtaisia pohjoisia asioita, ilmiöitä ja ihmisiä. Ehdotuksia aiheista: olli.tiuraniemi@ulapland.fi

Paavo Väyrynen
Euroopan parlamentin jäsen
Lapin yliopiston kansainvälisten suhteiden dosentti



Muinaisuudesta matkailuvaltti

Noin tunnin ajomatkan päässä Rovaniemen keskustasta itään sijaitsevassa Auttin kylässä alkoi vuoden alussa ainutlaatuinen muinaishistoriaa ja matkailua yhdistävä hanke, jossa Auttin seudusta luodaan matkailullisesti kiinnostava nykyaikainen muinaiskylä.

Tyhjästä työhön ei lähdetä. Kemijokivarressa on ollut asutusta kivikaudelta asti ja keskiaikaisen kauppareitin varrella sijaitsevassa Auttissa historia on läsnä tänäkin päivänä. Esimerkiksi kesäisin järjestettävät Auttikönkään muinaismarkkinat kokoavat kylään keskiajasta kiinnostuneita ympäri Suomea.

– Matkailijoiden viihtyminen on tärkeintä matkailusta elantonsa saavalle. Luonnollisesti laadukkaita palveluita ovat asiakkaankin etu, kertovat hankkeessa mukana olevat keskiaikaryttäjät *Riitta ja Markku Niemelä*.

Lapin yliopiston koulutus- ja kehittämispalvelut kouluttavat Auttin seudun matkailuryttäjiä, käsityöläisiä ja kyläläisiä tuotteiden, tapahtumien ja ympärivuotisten palveluiden edelleen kehittämisessä ja markkinoinnissa. Lisäksi hankkeessa luodaan yhteiset pelisäännöt ja laaditaan laatuohjeisto. Muinaisuudesta ei kuitenkaan tehdä massatuotetta.

– Yksilöllisten elämysten laadun arviointi on ollut haastavaa. Koulutuksen toivommeikin antavan lisää eväitä elämyksellisyyden mittaamiseen, Niemelät sanovat.

Sari Väyrynen

Ääni maaseudun yrityksille

Lapin maaseutuyrityksien näkemyksiä yrittäjyyden tilasta ja tulevaisuudesta kerätään Lapin maaseudun yritysbarometrissa. Tutkija *Mika Rantaharju* Lapin yliopistosta kertoo, että yrittäjillä ja yrityksillä on suuri merkitys maaseudun elinvoimaisuuden säilymiselle koko Lapissa.

– Lapin aluekehittäjille barometri kertoo maaseudun yrittäjien näkemyksen siitä, miten maaseudulla pärjätään. Yrittäjille se tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa Lapin maaseudun kehittämiseen, Rantaharju sanoo.

Parhaillaan tehtävän selvityksen tulokset raportoidaan kesällä 2006 ja ne huomioidaan kehitettäessä maaseudun yrittäjyyttä. Jatkossa selvitys toistetaan kahden vuoden välein. Tutkimusta toteuttavat Lapin yliopiston alueelliset tutkimuspalvelut sekä Lapin TE-keskuksen maaseutuosasto yhteistyössä eri alojen asiantuntijoiden kanssa.

Kolme mitalia Torinosta

Lapin yliopiston opiskelijat nappasivat kolme mitalia Torinon talviolympialaisissa. *Tanja Poutiainen* toi hopeaa suurpujottelussa, *Aino-Kaisa Saarinen* pronssia maastohiihdon sprinttiviessissä ja *Hannu Manninen* pronssia yhdistetyn joukkuekisassa. Poutiainen opiskelee laskentatointia, Saarinen ja Manninen markkinointia. Kaikki mitalistit ovat myös mukana Lapin urheiluakatemiassa, joka auttaa urheilijoita yhdistämään opinnot ja urheilun.

Yliopiston hallintojohtaja *Juhani Lillberg* puolestaan oli mukana järjestämässä ja tuomaroimassa olympialaisten kulttuuri-ohjelmaan kuuluneita jään- ja lumenveistokilpailuja alan kansainvälisen järjestön puheenjohtajana.



Virtuaalista hoitoa

Ensi- ja akuuttihoitoa voi harjoitella nyt myös virtuaalisesti. Rovaniemen ammattikorkeakoulu ja Lapin ammattiopisto rakentavat parhaillaan ensihoidon virtuaalista oppimisympäristöä ja virtuaalisairaala. Niissä hoito- ja pelastusalan ammattilaiset voivat harjoitella ensihoitoa uuden hyvinvointiteknologian avulla.

– Kolmiulotteisessa ympäristössä harjoitellaan simulaattorinukeilla. Hengittävät ja puhuvat simulaattorit antavat lähes oikean kuvan potilaan elintoiminnoista, kertoo projektipäällikkö *Paula Poikela* Rovaniemen ammattikorkeakoulusta.

Virtuaaliympäristöön rakennetaan työelämää vastaavia tilanteita. Esimerkiksi sydänkohtauspotilaan hoitoa ja kotiväkivaltatilanteen ratkaisua harjoitellaan virtuaalisesti. Onnettomuuksien hoitoon valmentaudutaan muun muassa rinneympäristössä ja risteyskolarissa. Ensiavun jälkeen hoito jatkuu virtuaalisairaalassa.

– Pelastamisen ja hoitotoimien onnistuminen vaatii pohjoisessa ammattitaitoa, sillä väestö asuu harvassa, välimatkat ovat pitkiä ja alueella vieraillee runsaasti matkailijoita. Tositilanteessa ensihoidon täytyy sujua rutiinilla. Alan ammattilaiset ovatkin ottaneet virtuaaliympäristön vastaan hyvin kiinnostuneina sekä kiittelleet etenkin mahdollisuutta harjoitella eri alojen ammattilaisten yhteistyötä turvallisesti, Poikela sanoo.

Korkeakouluyhteistyö Lapissa

Pysyvä korkeakouluopetus Lapissa alkoi kolmisenkymmentä vuotta sitten, kun Oulun yliopiston väliaikaisen opettajankoulutuslaitoksen toiminta käynnistyi Rovaniemellä syksyllä 1975 ja kun Lapin korkeakoulu perustettiin saman vuosikymmenen lopulla. Korkeakouluopetusta toki oli ollut saatavilla sitä ennenkin Lapin kesäyliopiston järjestämänä 1960-luvun puolivälistä saakka.

Kun Suomeen luotiin ammattikorkeakoulujärjestelmää 1990-luvulla, oli Lapin korkeakoulun toiminta laajentunut jo Lapin yliopistoksi. Rovaniemi ja Kemi-Tornion alue saivat omat ammattikorkeakoulunsa; olihan niissä molemmissa vahvat opistoasteen oppilaitokset, joten opistojen poistuessa niillä oli luonnollinen peruste oman ammattikorkeakoulun saamiseen.

Monen muun alueen tapaan Lapissa ei karsastettu missään vaiheessa yliopiston ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä. Perusopetuksen ulkopuolella, ennen muuta alueellisissa kehittämistehtävissä, näimme niillä olevan oman roolinsa, joka korosti tarvetta yhteistyöhön, ei turhanaikaiseen kilpailuun.

Pohdittaessa yliopiston ja ammattikorkeakoulujen aluevaikuttavuutta päädyimme jo varhain näkemykseen, jossa paras tulos saavutetaan korkeakoulujen ja Lapin eri seutukuntien välisellä yhteistyöllä siten, että kehittämis- ja koulutustarpeet inventoidaan seutukunnittain ja niihin vastataan työnjaollisesti olemassa olevaa koulujärjestelmää hyödyntäen. Tästä syntyi ajatus Lapin maakuntakorkeakoulun perustamiseksi yliopiston, ammattikorkeakoulujen ja Lapin kesäyliopiston konsortiona, jonka toimintaan liitetään kiinteästi seutukunnalliset toimijat.

Kuluneiden vuosien aikana ratkaisu on osoittanut toimivuutensa. Seutukunnissa se on otettu vastaan myönteisesti ja kullekin konsortion osapuolelle on voitu määritellä selkeästi omat tehtävänsä. Alkuperäinen ajatus kääntää tarjontalähtöinen koulutus kysyntälähtöiseksi on toteutunut täydellisesti. Nyt korkeakoulut eivät toimi seutukunnissa enää omien valintojensa vaan seutukunnan valintojen perusteella. On selvää, että tällaisen toiminnan vaikuttavuus on aivan toista luokkaa aiempaan verrattuna.

Maakuntakorkeakoulun puitteissa Lapin korkeakoulut ovat löytäneet toisensa oivallisesti aluekehitykseen vaikuttavassa yhteistyössä. Kuten tämän lehden kirjoituksista nähdään, yhteistyö ei ole rajoittunut vain tähän, vaan sitä on

laajasti myös tutkimuksen, opetuksen ja tukipalveluiden alueilla. Seuraava askel onkin yhteistyön kehittäminen tukipalveluissa paremman tuottavuuden ja tehokkuuden aikaansaamiseksi. Koulutuksessa puolestaan yliopiston uusi kolmiasteinen tutkintojärjestelmä antaa mahdollisuuden entistä tiiviimpään yhteistyöhön ja ammattikorkeakouluopintojen hyödyntämiseen tutkintojärjestelmän toisella (maisteri-) ja kolmannella (tohtori-) tasolla.

Ilahduttavaa on havaita, että opetusministeriökin on tullut samoille linjoille korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen periaatteissaan ja hylännyt ajatuksen yliopistojen pakkoyhdistämisistä. Linjauksissaan (*Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen periaatteet*, Opetusministeriön monisteita 2006:2) ministeriö toteaa, että korkeakoululaitosta kehitetään alueelliselta pohjalta yliopistoista ja ammattikorkeakouluista muodostuvana kokonaisuutena, korkeakouluyhteisöinä, kuten ministeri asian ilmaisi. Lapissa olemme jo pitkään juuri näin toimineet.



Pääkirjoitus
Esko Rieppula
Rehtori



Tarja Särkkä, Jouko Tirola & Markku Tarvainen

Yhteistyöstä **voimaa ja vaikuttavuutta**



Yhteistyö ei rakennu tyhjän päälle. Sen taustalla on pitkäaikainen yhteistyö projekteissa, joka laajeni talvella 2002 Lapin maakuntakorkeakoulun pilottihankkeeksi. Lapin maakuntakorkeakoulu vakinaistettiin osaksi korkeakoulujen perustoimintaa korkeakoulujen yhteisellä päätöksellä joulukuussa 2005. Pilotin aikana kertyneet kokemukset, sen aikana luotu vahva alueellinen yhteistyöverkosto ja perustana oleva tasa-arvoisen kumppanuuden periaate antavat turvallisen ja luontevan pohjan tiivistää yhteistyötä edelleen.

Tulevaisuudessa yhteistyötä syvennetään alueilla, joilla yhteistyön tuloksista on jo saatu näyttöä. Tarkastelussa ovat korkeakoulujen tukipalvelut, yhteistyö ja työnjaon selkeyttäminen koulutuksen järjestämisessä sekä yhteiskäyttöisen infrastruktuurin, erityisesti laboratorioyhteistyön kehittäminen.

Kirjastot yhdenmukaistavat palveluitaan

Korkeakoulujen tukipalveluista pisimmillä yhteistyössään ovat Lapin korkeakoulukirjastot, joiden yhteistyö on painottunut tähän mennessä tietopalveluiden tuottamiseen. Merkittävää on ollut mm. päätös sähköisten aineistojen hankinnasta ja siihen liittyvä kokeilu. Myös mobiilipalveluohjelmistoja on hankittu ja testattu yhdessä. Lisäksi korkeakoulukirjastot ovat jo yhdenmukaistaneet kurssi-kirjallisuuden etäpalvelun ja sen hinnoittelun.

Sähköiset, paikasta riippumattomat portaalit tarjoavat mahdollisuuksia entistä laajempaan yhteistyöhön. Näitä mahdollisuuksia lähdetään kartoittamaan avoimin mielin. Ehkäpä ainakin Lapin yliopistolla ja Rovaniemen ammattikorkeakoululla on jo vuonna 2015 myös fyysisesti yhteinen kirjasto.

Yhdessä kansainvälisyyteen

Yhteistyö on ollut vahvaa myös kansainvälisyydessä. Viime vuosina Lapin korkeakoulut ovat yhdessä suunnanneet kansainvälistä toimintaansa Venäjälle. Vahvojen yhteisten hankkeiden pohjalta Lapin yliopisto ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu perustivat yhteisen Finnbarents-yksikön huhtikuussa 2003. Myös Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu on koordinoinut ja toteuttanut yhteisiä hankkeita. Yksikön tavoitteena on vahvistaa korkeakoulujen osaamista erityisesti Luoteis-Venäjälle suuntautuvissa hankkeissa. Yk-

Lapin yliopistolla, Kemi-Tornion ammattikorkeakoululla ja Rovaniemen ammattikorkeakoululla on yhteinen tahtotila lisätä vaikuttavuuttaan panostamalla yhteistyöhön.



Lapin korkeakoulujen yhteistyötä syvennetään tulevina vuosina muun muassa yhteiskäytössä olevien laboratorioiden kautta. Laboratoriot antavat mahdollisuuksia mm. monimediatuotantoon sekä alan koulutukseen ja tutkimukseen. Viime vuosina on varustettu mm. Rovaniemen ammattikorkeakoulun pLAB, jonka laitteistolla voidaan toteuttaa reaaliaikaista 3D-grafikkaa hyödyntäviä sovelluksia.



siköllä on neuvottelukunta, joka koostuu toiminnan kannalta keskeisistä alueellisista ja kansallisista sidosryhmistä. Yksikön roolia pyritään jatkossa selkeyttämään korkeakoulujen Venäjä-toiminnoissa ja myös laajemmin kansainvälisessä hanketoiminnassa.

Hankkeiden ohella myös muita kansainvälisiä tukipalveluita on mahdollista kehittää yhdessä. Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan päälliköt kokoontuvat säännöllisesti pohtimaan yhteisiä haasteita. Tuorein haasteista on kasvava ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä. Yksiköillä on jo yhteinen suomen kielen opintokokonaisuus ulkomaalaisille tutkinto-opiskelijoille.

Jatkossa yhteisiä toimintatapoja ja palveluita kehitetään myös laajemmin kansainvälisiin opiskelijapalveluihin ja kansainväliseen markkinointiin.

Korkeakoulut yrittäjyyden edistämisen tukena

Lapin kolme korkeakoulua yhdistää tavoite edistää alueen yrittäjyyttä. Jokainen korkeakouluista järjestää omaa yrittäjyyden alan opetusta sekä erilaisia neuvontaja muita palveluita omien opiskelijoidensa tarpeisiin. Esimerkiksi Rovaniemen ammattikorkeakoulussa toimii YritysTakomo. Yliopiston suunnitelmat taiteiden tiedekunnan yhteydessä toimivan Design Park -yrityspuiston yhtiöittämisestä kaatuivat, mutta muita elinkeinotoimintaa edistäviä hankkeita on useita. Kemi-Tornion ammattikorkeakoululla on yrittäjyyttä tukevia omia viritelmiään.

Vuoden 2007 loppuun mennessä korkeakouluille pyritään luomaan yhteinen suunnitelma yrittäjyyttä edistävien tukipalveluiden järjestämiseksi sekä yksikkökohtaisesti että seutukunnallisena tai maakunnallisena ratkaisuna.

Yhteinen tiekartta opetukseen

Lapin korkeakoulut tarjoavat tällä hetkellä pääosin toisiaan täydentävää opetusta. Koska voimavarat ovat rajalliset ja tarpeet loppumattomat, korkeakoulut pyrkivät ra-

kentamaan yhteisen tiekartan määrittämään yksiköiden välistä työnjakoa koulutuksen järjestämisessä. Korkeakouluopetuksen alueellista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta halutaan lisätä. Tässä työssä luonnollisesti kunnioitetaan duaalimallia ja varmistetaan sen läpinäkyvyys.

Tiekartan avulla korkeakoulut etsivät yhdessä vastauksia moniin kysymyksiin. Pohdinnan alla on mm. se, mikä osa koulutuksesta järjestetään ammattikorkeakoulututkintoina ja mikä yliopiston alempaan tutkintoon johtavana koulutuksena. Myös koulutuksen tuottamisen vaihtoehtoja tulee miettiä: mikä osa koulutuksesta tuotetaan maisteriopintoina, mikä maisteriohjelmoina ja millä aloilla yhteiskunnallinen kehitys edellyttää työelämälähtöisiä jatko-opintoja. Kansainvälisten opintojen painopisteitä on myös tarkasteltava, samoin kuin sitä, onko löydettävissä malli taloudelliselle, kattavalle ja toiminnallisesti nykyistä tehokkaammalle kieltenopetukselle. Opiskelijoiden työelämään sijoittumista voitaisiin myös seurata yhteisestä pisteestä.

Pohjoisen alueen korkeakoulujen tulee ottaa huomioon saamelaisalueen koulutustarpeet nykyistä paremmin. Yhtenä mahdollisuutena on arktisen yliopistoverkoston UArcticin entistä tehokkaampi hyödyntäminen korkeakoulutuksessa ja tutkimuksessa, mikä osaltaan monipuolistaisi korkeakoulujen toimintaa yleisestikin.

Laboratorioiden verkostoa vahvistetaan

Lapin korkeakouluilla on jo pitkään ollut myös yhteisiä laboratorioita. Jo 1990-luvun alussa lähdettiin rakentamaan kolmenapaista laboratorioverkostoa ja kuluvalle rakennerahastokaudella toimintamallia on jatkettu varustamalla Kemi-Tornion ja Rovaniemen ammattikorkeakoulujen laboratoriotiloja. Tulevina vuosina rakennetaan taiteiden tiedekunnan erityislaboratoriot. Verkoston vahvistumisen myötä on tärkeää luoda selkeät menettelyt ja puitteet infrastruktuurin yhteiskäytölle ja hallinnalle.

Sekä Lapin yliopisto että Lapin ammattikorkeakoulut ovat hakeneet opetusministeriöltä hankerahoitusta yhteistyön tiivistämistä varten. Tavoitteena on, että työtä varten jokaiselle osa-alueelle perustetaan oma suunnitteluryhmä. Kokonaisuuden koordinaatio on Lapin yliopistolla. Yrittäjyyden osa-alueetta koordinoi Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu ja laboratoriyhteistyötä Rovaniemen ammattikorkeakoulu. Kevään tulosneuvotteluissa selviää, miten opetusministeriö suhtautuu ehdotuksiimme. ●

Kirjoittajista Tarja Särkkä on Lapin yliopiston suunnittelu- ja rahoituspäällikkö, Jouko Tirola Rovaniemen ammattikorkeakoulun kehitys- ja palvelujohtaja ja Markku Tarvainen Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun koulutusjohtaja.

Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen periaatteet

Lapin korkeakoulut vahvistavat yhteistyötään yleisten, korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen periaatteiden pohjalta.

1. Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen keskeisenä lähtökohtana on duaalimalli.
2. Korkeakouluja kehitetään ensisijaisesti siten, että niissä kussakin on edustettuina useita koulutus- ja tieteenaloja.
3. Vuonna 2020 yliopistojen kandidaattikoulutuksen aloituspaikkoja on 17 500 ja ammattikorkeakoulujen 22 500.
4. Korkeakoululaitosta kehitetään yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja niiden yhteenliittymien kokonaisuutena.
5. Kehitetään kilpailukykyisiä osaamiskeskittyviä.
6. Yliopistosektorilla otetaan käyttöön uusia tutkinnonanto-oi-keuksia varten akkreditointimenettely vuodesta 2008 lähtien.
7. Korkeakoulutusta ja tutkimusta keskitetään nykyistä suuremmiksi kokonaisuuksiksi.
8. Korkeakoulututkintoja ja koulutusohjelmia kehitetään yhteiskunnan asiantuntija- ja sivistystarpeita silmällä pitäen.
9. Perustetaan korkeakoulujen ja muiden toimijoiden yhteisiä yhtiöitä tai muita soveltuvia organisaatioita.
10. Yliopistojen täydennyskoulutusrakenteet uudistetaan pääsääntöisesti yhtiöpohjaisiksi vuoteen 2010 mennessä. Avointa yliopisto-opetusta kehitetään valtakunnallisena kokonaisuutena.
11. Tavoitteiden toteuttamista ja korkeakoulujärjestelmän kokonaisuuden kehittämistä tuetaan tarvittavin lainsäädäntötoimin.
12. Rakenteellisen kehittämisen periaatteet sisällytetään eduskunnalle huhtikuussa annettavaan koulutuspoliittiseen selontekoon.

Lähde: Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen periaatteet, Keskustelumuistio 8.3.2006, Opetusministeriön monisteita 2006:2

Ari Konu

Lapin maakuntakorkeakoulu alueiden tukena

Vuonna 2003 hankkeena käynnistetty Lapin korkeakoulujen yhteinen alueellisen toiminnan koordinointi ja kehittäminen, Lapin maakuntakorkeakoulu, vakinaistui vuoden vaihteessa. Vakinaistamisen taustalla ovat myönteiset kokemukset seutukuntien tarpeisiin vastaavasta, joustavasta osaamisen siirtomallista ja sen tuloksista.



Lapin maakuntakorkeakoulu on uudenlainen tapa palvella maakunnan eri osia ilman erillisiä alueellisia toimipisteitä. Se tukee seutukuntien elinkeinotoimintaa sekä edistää koulutuksellista tasa-arvoa ja alueellisia innovaatioita. Toiminta perustuu korkeakouluyksiköiden sekä seutukuntien ja kuntien yhteistyölle. Yhteistyötä ohjaavat seudulliset yhteistyöelimet, joka tuottavat seutukuntien elinkeinojen ja julkisten palveluiden kehittämistä tukevan osaamisstrategian sekä valvovat strategian toteuttamista.

Alueellisen toiminnan pysyvällä koordinoinnilla Lapin korkeakoulut haluavat varmistaa säännöllisen seutukuntayhteistyön ja seudullisten osaamisstrategioiden mukaisen toiminnan jatkumisen. Maakuntakorkeakoulua hyödynnetään jatkossa alueellisen toiminnan lisäksi myös korkeakouluyksiköiden kampusyhteistyön syventämisessä.

Lapin maakuntakorkeakoulu ladun aukaisijana

Maakuntakorkeakoulun onnistumista ja vaikuttavuutta on selvitetty Lapin yliopiston alueellisten tutkimuspalveluiden toteuttamalla arvioinneilla. Syyskuussa 2005 valmistui tutkija *Jari Martikaisen* toteuttama toiminnan vaikuttavuuteen keskittynyt väliarviointi, joka osoittaa Lapissa käyttöön otetun mallin vahvuudet ja innovatiivisuuden.

Lapin maakuntakorkeakoulun hankevaiheelle 2003–2005 asetetut tavoitteet on saavutettu. Seutukunnalliset yhteistyöelimet Tornionlaaksossa, Tunturi-, Pohjois- ja Itä-Lapissa ovat laatineet seudulliset osaamisstrategiansa, joiden pohjalta on nyt aloitettu myös käytännön toimenpiteet. Jokaisessa seutukunnassa on käynnissä tutkintokoulutuksia ja myös avoin opetus on suunnattu tukemaan seutukuntien painopistealoja.

Raportin mukaan maakuntakorkeakoulu vaikuttaa selkeimmin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti: valtakunnallisena pilottihankkeena Lapin maakuntakorkeakoulu on herättänyt paljon kiinnostusta ja tuonut imagollista arvoa sekä hankkeelle että koko maakunnallekin. Eri puolilla Suomea onkin käynnistetty erisisältöisiä ja -muotoisia maakuntakorkeakoulukokeiluja. Maakunnallisesti maakuntakorkeakoulu on onnistunut edistämään koulutuksellista tasa-arvoa ja se mielletään koulutuksen ja tutkimuksen tuottajana yhdeksi alueen kehittäjäksi.

Seutukunnallisesti maakuntakorkeakoulu on arviointiraportin mukaan lisännyt alueiden osaamisen kehittäjien keskinäistä yhteistyötä. Sen nähdään myös onnistuneen seutukuntien osaamistason nostamisessa alueellisen koulutuksen kautta.

Yksilötasolla laajenneet alueelliset koulutusmahdollisuudet ovat lisänneet koulutushalukkuutta. Merkittävää on myös alueellisten tutkintokoulutuksien vaikutus työllistymiseen. Lähes kaikki tutkintokoulutuksessa olevat uskoivat koulutuksen myötä työllistyvänsä ja nimenomaan lähelle asuinpaikkaansa.

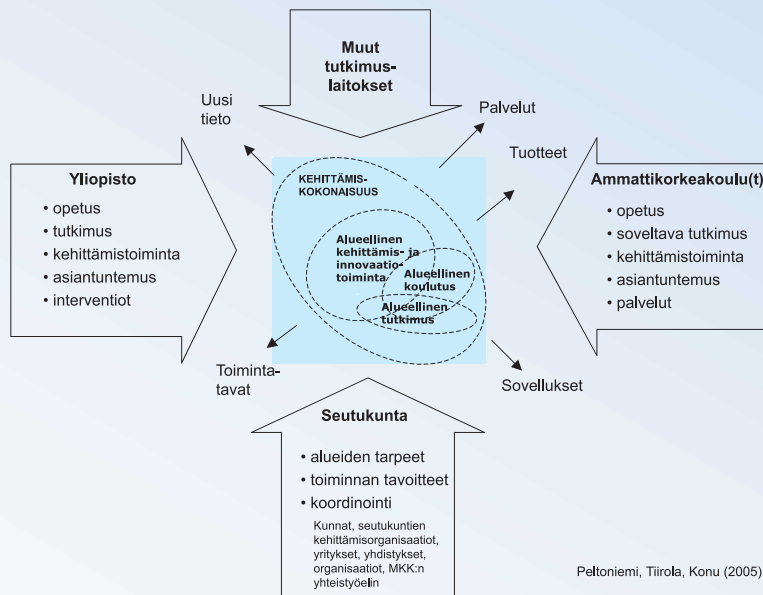
Innovaatiot syntyvät yhteistyöstä

Jatkossa Lapin maakuntakorkeakoulu pyrkii edistämään etenkin alueellisia innovaatioita seutukunnissa. Korkeakoulujen ja muiden tutkimuskeskittymien tutkimuksen ja kehittämistoiminnan säteilyvaikutuksiin perustuva innovaatiopolitiikka ei Lapissa riitä. Pitkät etäisyydet, avaintoimialojen palvelukeskeisyys sekä yritysten pieni koko edellyttävät kampuskeskeistä tutkimusta ja kehittämistoimintaa täydentäviä, uudenlaisia toimintatapoja ja palveluita.

Alueita palvelevaa tutkimusta voidaan lisätä vaarantamatta yliopistoa tai sen tutkimusta harjoittavien yksiköiden tavoitteita. Laajat, alueiden kehittymistä tukevat tutkimushankkeet tarjoavat myös erinomaisia mahdollisuuksia tutkimusyksiköiden väliseen verkottumiseen.

Lapin maakuntakorkeakoulun osapuolet tarjoavat yhtenä uutena ratkaisuna alueellisten innovaatioiden edistämiseen suunnitelmallisia, alueiden tai alojen tarpeista johdettuja laajoja kehittämiskokonaisuuksia. Ne vastaavat alueen tai tietyn toimialan tarpeisiin koulutuksen, tutkimuksen ja asiantuntijapalveluiden avulla. Lapin korkeakoulujen ja seutukunnallisten tahojen verkosto tuottaa yhteistyössä uutta tietoa ja osaajia uudistamaan palveluita, tuotantoprosesseja ja toimintatapoja seutukunnan parhaaksi.

Kehittämiskokonaisuudet edellyttävät määrätietoista panostusta korkeakoulujen tutkimus- ja palveluedellytyksiin sekä korkeakoulujen ja alueiden väliseen vuorovaikutukseen. Kampusien yhteisiä yksiköitä ja palveluita, jotka keskittyvät elinkeinoelämän ja julkisen sektorin kehittämiseen, tulee vahvistaa sekä lisätä kampusalueille sijoittuvien tutkimusryhmien ja Lapin seutukuntien vuorovaikutusta.



Peltoniemi, Tirola, Konu (2005)

Lapin maakuntakorkeakoulun osapuolet tarjoavat yhtenä uutena ratkaisuna alueellisten innovaatioiden edistämiseen suunnitelmallisia, alueiden tai alojen tarpeista johdettuja laajoja kehittämiskokonaisuuksia. Ne vastaavat alueen tai tietyn toimialan tarpeisiin koulutuksen, tutkimuksen ja asiantuntijapalveluiden avulla.

Seutukunnallisen innovaatiotoiminnan malli (Peltoniemi, Tirola & Konu 2005).

Toimenpiteet mahdollistavat myös seutukunnallisten tavoitteiden, alueiden oman osaamisen sekä niitä tukevien oppilaitosten toiminnan kokoamisen entistä laajemmiksi kehittämiskokonaisuuksiksi, jotka hankkeistetaan ja toimeenpannaan yhteistyössä alueiden kanssa.

Alueita palveleva tutkimus ei uhkaa akateemisuutta

Onko alueellisten innovaatioiden edellyttämä palveleva, alueiden tarpeisiin vastaava tutkimus yliopiston tehtävä? Eikö yliopistollisen tutkimuksen tule määrittää tutkimuskohteensa omista lähtökohdistaan? Tässä muutamia esimerkkejä kysymyksistä, joita on noussut esille peräänkuulutettaessa asiakas- ja tarvelähtöistä tutkimusta.

Kysymykset ovat ymmärrettäviä ja ne kuuluvat tutkimuksensa laatuun ja vaikuttavuuteen uskovan akateemisen yhteisön keskusteluun. Ne ovat jopa tarpeellisia, mikäli kysymysten avulla pyritään löytämään tila toimintaympäristömme todellista kehittämistä palvelevalle tutkimukselle. Mutta jos kysymyksillä pyritään luomaan kuva alueita palvelevan tutkimuksen toisarvoisuudesta tai jopa vahingollisuudesta, ollaan tekemässä vahinkoa myönteisesti kehityksessä olevalle korkeakoulujen ja alueiden vuoro-vaikutukselle, jota mm. opetusministeriö vahvasti tukee.

Alueita palvelevaa tutkimusta voidaan lisätä vaarantamatta yliopistoa tai sen tutkimusta harjoittavien yksiköiden tavoitteita. Merkittävä 'tasokorotus' voidaan saavuttaa jo opinnäytetöiden aiheiden järjestelmällisellä kytkemisellä

alueiden tarpeisiin. Edellä kuvattujen kehittämiskokonaisuuksien edellyttämän tutkimuksen sovittaminen osaksi yksikön muuta tutkimusta voi puolestaan tarjota merkittäviä lisäresursseja tutkimusbudjettiin. Alueiden tarpeista lähtevä tutkimus ei myöskään vaaranna akateemisen tutkimuksen riippumattomuutta: tutkimusongelman lopullinen muotoilu ja rajaus sekä tiedonkeruu-, käsittely- ja analyysimenetelmien valinnat jäävät aina tutkimuksen tekijän päätettäväksi.

Laajat, alueiden kehittymistä tukevat tutkimushankkeet tarjoavat myös erinomaisia mahdollisuuksia tutkimusyksiköiden väliseen verkottumiseen. Lappi on sekä kansallisesti että kansainvälisesti edelläkävijäalue sekä kehityksen myönteisessä että kielteisessä mielessä ja tarjoaa näin ollen kiinnostavia kohteita maakunnan ulkopuolisillekin tutkimustahoille. Lapin yliopiston tulisi luonnollisesti olla näiden Lappia palvelevien tutkimusverkostojen toiminnan suuntaajana ja koordinoijana.

Lapin yliopiston tekemät hallinnolliset ratkaisut tukevat vahvasti alueita palvelevan tutkimuksen tuottamista ja vahvistavat sen osaksi Lapin yliopiston perustehtäviä. Uuden alueellista toimintaa koordinoivan erillislaitoksen, Lapin yliopiston aluepalveluiden yksi neljästä tehtäväalueesta on aluekehittämistä tukeva tutkimus, joka on sekä monitieteistä perustutkimusta että alueen toimijoita palvelevaa tutkimusta. Tavoitteena on edistää tutkitun tiedon käyttöä aluekehittämisessä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. ●

Rakennerahasto-ohjelmat

vauhdittavat Lapin korkeakoulujen yhteistyötä

Suomen toinen jäsenyyskausi Euroopan unionissa alkaa lähestyä loppuaan. Lapissa lienee laajaa yksimielisyyttä siitä, että EU-ohjelma ja sen rahoitus ovat mahdollistaneet kehittämistoimintaa, johon kansallisilta rahoittajilta tuskin olisi löytynyt tukea.

Pohjois-Suomen Tavoite 1 -ohjelmassa vuosille 2000–2006 yksi kolmesta toimintalinjasta on Osaaminen ja työllisyys. Tavoitteena on mm. elinkeinoelämän ja koulutusorganisaatioiden yhteistyön sekä uusien innovatiivisten ja joustavien toimintamenetelmien kehittäminen. Ohjelma on mahdollistanut koko ohjelmakauden ajan innovatiivista toimintaa.

Tuskinpa me ohjelman tekijät osasimme viime vuosikauden loppupuolella aavistaa, miten vahvasti korkeakoulujen rooli Lapin osaamisen kehittäjänä painottuu ohjelman toteuttamisessa ja miten myös korkeakoulujen yhteistyö kehittyi. Rahoittajana onkin ollut mielenkiintoista tarkastella korkeakoulujen yhteistyön kehittymistä vertailemalla sen syvyyttä ohjelmakauden alussa, keskivaiheilla ja loppupuolella rahoitetuissa hankkeissa.

Ensimmäiseen vaiheeseen kuuluvat hankkeet, joissa etsittiin korkeakoulujen yhteistyömuotoja. Lisävauhtia korkeakoulujen yhteistyölle antoi ohjelmakauden puolivälissä kolmannen tehtävän eli aluekehitystehtävän määrittely sekä ammattikorkeakouluille että yliopistoille.

Esimerkiksi Ropsi-hankkeessa etsittiin mahdollisuutta räätälöidä erilaisia ja eriasteisia opintoja yhdeksi alueen ja opiskelijoiden koulutustarpeita vastaavaksi opintokokonaisuudeksi. Uudet oppimisympäristöt opettajantyössä -hankkeessa, johon osallistuivat Lapin kaikki korkeakoulut, kehitettiin opettajien valmiuksia hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa oman opetuksensa suunnittelussa ja toteutuksessa. Loppuraporteissa todetaan hankkeiden tulokset verkostoitumisen ja työelämäyhteyksien osalta varsin vähäisiksi. Hankkeita voidaan kuitenkin pitää tärkeinä ensiaskeleina yhteistyön kehittämisessä.

Toisen vaiheen yhteistyöhankkeissa pyritään yhteiseen päämäärään. Esimerkiksi Lapin yliopiston, Rovaniemen ammattikorkeakoulun ja Lappsetin yhteisessä SmartUs-hankekokonaisuudessa kukin toimija pyrkii omilla hankkeillaan kehittämään leikin ja oppimisen keskinäistä hyödynnettävyyttä. The Snow Show Talvitaiteen koulutusprojekti -hankkeen yhteisenä päähaasteena oli lappilaisen

lumen ja jään osaamisen kehittäminen osana kansainvälistä talvitaidepahtumaa.

Kolmantena vaiheena korkeakoulujen yhteistyössä voidaan pitää Lapin maakuntakorkeakoulua, jossa on luotu järjestelmällinen malli toteuttaa koulutus-, tutkimus- ja aluekehitystyötä. On syytä kertoa ei-lappilaisille mallia ihmetteleville, että kyseinen toiminta ei olisi mahdollista, jolleivät alueen korkeakoulut olisi vahvasti sitoutuneet yhteiseen päämäärään ja ellei niillä olisi jo vakiintunutta yhteistoimintaa. Lapin maakuntakorkeakoulun toteuttamisen ja jatkokehittämisen edellytyksenä on myös seutukuntien aktiivinen sitoutuminen. Tämä sitoutuminen tuli vahvasti esille, kun me aluetoimijat kiersimme kuulemassa seutukuntien viestejä ja toivomuksia uudelle ohjelmakaudelle.

Keskeinen painopiste Lapin maakuntakorkeakoulun toiminnassa on Lapin etäopetuksen kehittäminen, johon monet rahoitetut hankkeet liittyvät. Esim. Levike-hankkeessa Lapin yliopisto ja ammattikorkeakoulut rakentavat yhdessä pedagogisesti tehokkaan tavan tukea etäopetusta ja tuottaa opetuksellisia sisältöjä. Korkeakoulujen yhteistyö on laajentunut myös yhteistyöksi Toisen asteen verkkokoulu-hankkeen kanssa, johon kuuluvat lähes kaikki Lapin lukiot ja ammatilliset oppilaitokset. Seuraavalla ohjelmakaudella lappilaista etäopetuksen kehittämisessä saatua kokemusta ja osaamista tulisi hyödyntää myös etätöiden kehittämisessä.

Olemme lähteneet Lapissa aktiivisesti varautumaan jo seuraavalle EU-ohjelmakaudelle. Haasteita riittää, mutta niin riittää Lapissa myös osaamista ja innostusta. Lapin korkeakoulut kykenevät katsomaan rakenteiden ja rajaintojen yli kohti toimintaa, jossa voidaan parantaa omia mahdollisuuksia samalla kun yhdessä parannetaan koko alueen mahdollisuuksia.

Seuraavana vaiheena on laajentaa korkeakoulujen yhteistyö kattamaan koko Pohjois-Suomen alue. Tähän on luotu raamit uudessa Osaava Pohjois-Suomi -strategiassa. Erityisen tärkeää on Lapin ja Oulun yliopistojen yhteistyön tiivistäminen. Esitänkin, että asian edistämiseksi järjestetään Lapin ja Oulun yliopistojen neuvottelukuntien yhteinen kokous tämän kevään aikana. Kokouksessa tulee esitellä yliopistojen jo olemassa olevaa yhteistyötä ja sen mahdollisia esteitä sekä paneutua yhteistyön kehittämiseen ja sen esteiden poistamiseen.

Siula
Helena Alhosaari
Läänsivistysneuvos

Sari Väyrynen

LAPISTA hyvinvointimatkailun keskus

Lapin yliopiston ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun yhteisessä Open Health -hankkeessa on selvitetty mahdollisuuksia luoda hyvinvointimatkailun osaamiskeskittymä Lappiin. Yritysten, korkeakoulujen ja julkisen sektorin yhteistyöllä se onnistuu.

Open Health -hankkeen vastuulliset johtajat *Kerttu Oikarinen* ja *Riitta-Liisa Heikkinen-Moilanen* kertovat tavoitteekseen, että Lappiin syntyy lähitulevaisuudessa uusi hyvinvointimatkailun toimiala. Oikarinen työskentelee sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan toimialajohtajana Rovaniemen ammattikorkeakoulussa, Heikkinen-Moilanen tulosyksikön johtajana Lapin yliopiston aluekehitys- ja innovaatiopalveluissa.

– Lappi on otollinen alue hyvinvointimatkailun keskittymälle: alue on matkailullisesti houkutteleva ja alan osaaminen on huippuluokkaa. Olemme selvittäneet lainsäädännöllisesti, liiketoiminnallisesti ja yhteiskunnallisesti, miten työterveyshuollon suuret yksiköt voisivat lähettää ihmisiä etelästä saamaan työhyvinvoinnin palveluita Lapin matkailukeskuksiin, Oikarinen ja Heikkinen-Moilanen tiivistävät.

Tekesin ja yritysten rahoittama hanke käynnistyi joulukuussa 2003 ja sen loppuraportit ilmestyvät tämän kevään aikana. Nyt tehdyssä esiselvityksessä on tarkasteltu työhyvinvoinnin edistämisen verkottuvia toimintamalleja. Ajatus osaamiskeskittymästä perustuu verkostoon, jossa yritykset, työterveyshuolto, matkailukeskukset ja julkinen sektori tukevat toisiaan.

– Jotta työhyvinvoinnin edistäminen voi toteutua organisaatioissa, se pitää kirjata työterveyshuollon suunnitelmaan. Edistäminen muuttuu käytännöksi, kun työntekijälle tehdään työterveyshuollossa tarvearviointi. Työhyvinvointia edistävät palvelut työntekijä saa niihin erikoistuneissa yrityksissä esimerkiksi Lapin matkailukeskuksissa. Palveluita kootaan myös palaute: kuinka hyvin työhyvinvointia on onnistuttu palvelun avulla edistämään, Oikarinen esittelee hankkeessa suunniteltua mallia.

Luottamus takaa onnistuneen yhteistyön

Osaamiskeskittymän mahdollisuuksia on myös selvitetty verkottuneesti. Yliopiston ja ammattikorkeakoulun lisäksi Open Health -hankkeeseen on osallistunut kuusi yritystä, jotka ovat suuntaamassa liiketoimintaansa hyvinvointimatkailuun: Harrinivan Lomakeskus, Lapland Hotels, BPM-Group, Länsirajan Fysikaalinen hoitolaitos, Suomen Terveystalo sekä Mawell Group.

– Ammattikorkeakoulu, yliopisto ja yritykset ovat muodostaneet innovaatioympäristön, jossa kaikkien erityisosaaminen on huomioitu, Heikkinen-Moilanen iloitsee.

Ammattikorkeakoulu on pureutunut ammattikäytäntöjen selvittämiseen ja yliopisto monitieteiseen tutkimukseen eli molemmat perustehtäviinsä. Yhteisenä tutkimusjohtajana on ollut Lapin yliopiston professori *Jari Stenvall*. Yritykset ovat tuoneet hankkeeseen matkailualan, terveys- ja hoivapalveluiden sekä hyvinvointiteknologian osaamista.

Luottamus on varmistanut hedelmällisen yhteistyön.

– Luottamusta on luonut erityisesti se, että tutkittu tieto on tuotu heti avoimesti kaikkien saataville. Esimerkiksi





Uudenlaiset hyvinvointi- ja terveysturmat palvelut val-
jastavat terveyden edistämiseen Lapin vahvuudet. Työhy-
vinvointia edistäviä palveluita voidaan tarjota myös ryhmi-
lle, jolloin palveluissa yhdistyvät mm. Lapille tyypilliset lii-
kunta-aktiiviteetit, hyvä seura ja luontoelämykset.



yritykset ovat saaneet tutkittua tietoa hank-
keen alusta lähtien eivätkä vasta lopullisista
tutkimusraporteista, kuten useimmiten on
tapana, Kerttu Oikarinen mainitsee.

Hyvinvoinnin matkalaukku

Hankkeen aikana on huomattu, että
työyhteisöt ovat kiinnostuneita etenkin
uudenlaisista hyvinvointi- ja terveystur-
matkailun palveluista. Oikarinen ja Heikki-
nen-Moilanen uskovat selityksen löytyvän
paranevasta toimintakyvystä.

– Työhyvinvoinnin järjestelmällinen
edistäminen lisää usein työn tuottavuut-
ta ja vähentää sairauspoissaoloja, mikä on
iso kilpailuetu. Työnantajien kannattaakin
huolehtia itsensä ja henkilöstönsä hyvin-
voinnista eli olla hyvinvointityönantajia.
Ensi alkuun haluammekin haastaa lappi-
laiset työnantajat hyvinvointityönantajik-
si.

Yliopiston ja ammattikorkeakoulun
tutkijat ja kehittäjät, yritykset sekä alan
asiantuntijat ovatideoineet myös hyvin-
vointi- ja terveysturmatkailun palveluita ja
tuotteita, joissa ovat keskiössä terveyden
edistäminen sekä Lapin vahvuudet – luon-
to, kulttuuri ja Lapin taika.

– Hyvinvointimatkailuun linkittyä moni-
asioita, kuten ruoka, nukkuminen,

liikunta, seura, estetiikka ja elämykset. Pal-
veluissa ne kaikki voivat yhdistyä: voidaan
pitää unikoulua jäävuoteessa iglussa, syödä
laadukasta lähi- ja luomuruokaa hyvässä
seurassa, liikkua metsässä kynntilänvalos-
sa tähtitaivaan alla, uida avannossa, pelata
jäägolfia, naiset luettelevat.

Riitta-Liisa Heikkinen-Moilanen jatkaa,
että hyvinvointimatkailua ei tarvitse mysti-
fioida ja monimutkaistaa.

– Olemassa olevat palvelut pitää yhdis-
tää kokonaisuudeksi – työhyvinvointipal-
veluiden matkalaukuksi, josta yritykset
voivat valikoida työntekijöillensä sopivia
palveluita, hän toteaa.

Työhyvinvoinnin edistämiseen halutaan
kuitenkin jatkossa kehittää nykyistä pitem-
piketoisia palvelumalleja. Organisaatiot
elävät jatkuvassa muutoksessa, joten työ-
yhteisöjen hyvinvointi vaatii pitkäaikais-
ta huoltoa.

– Autojakin huolletaan joka 10 000:s
kilometri, samalla kaavalla työntekijöille
voisi tehdä kymmenvuotishuollot, Oika-
rinen ehdottaa.

Naiset kuitenkin muistuttavat, että on
oleellista pohtia, kuka palvelut maksaa.

– Ensimmäisessä ehdottamassamme
mallissa työnantaja maksaa palvelut koko-
naan tai osittain. Järeämmässä terveystur-

kailumallissa työhyvinvoinnin edistämisen
toimet sisällytetään Kelan tai vakuutusyhtiöiden
lakisääteeseen työterveyshuoltoon. Rahoitusmallista onkin neuvoteltava tule-
vaisuudessa työnantajien, työterveyshuol-
lon, Kelan ja vakuutusyhtiöiden kanssa.

Yhteistyöstä hyötyä alueelle

Korkeakoulujen välisessä yhteistyössä
Open Health on oivallinen esimerkki siitä,
että voimavaroja yhdistämällä löytyy
koko työelämän tarvitsema ketju – kou-
lutus, tutkimus, tuote- ja palvelukehitys
sekä yhteiskunnallinen näkemys.

– Lapin yliopisto ja Rovaniemen am-
mattikorkeakoulu on perustettu osaltaan
edistämään aluekehitystä. Tässä hankkeessa
korkeakoulut ovat voineet keskittyä perus-
tehtävänsä siten, että myös alue hyötyy. Jo
esiselvityshankkeen aikana elämäskuntou-
tuksen alueelle on syntynyt kolme uutta
kokoaikaista ja kolme osa-aikaista työpaik-
kaa. Tulevaisuudessa työhyvinvointia edis-
tävät palvelut voivatkin työllistää Lapissa
suoraan ja välillisesti noin 500 ihmistä ympä-
rivi vuotisesti seuraavan seitsemän vuoden
aikana, mikä tukisi myös matkailun kausi-
vaihtelua, Heikkinen-Moilanen visioi. •

Eija Rajalin-Ruotsalainen, Antti Haase & Markku Tarvainen

Vahvuudet esiin ja yhteen opetuksessa

Korkeakoulujen yhteistyö niiden ydintoiminnossa eli opetuksessa on ollut melko vähäistä. Kukin korkeakoulu on tuottanut ja toteuttanut pääosin tutkintoon kuuluvan opetuksensa itse. Lapin korkeakoulujen pitkät perinteet antavat mahdollisuuden korkeakoulujen vahvuuksia painottavalle yhteiselle opetukselle.

Aito opiskelijaliikkuvuus Suomen rajojen sisällä on ollut huomattavasti vähäisempää kuin yhteistyö esimerkiksi ulkomaisten yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Uudet tutkintorakenteet saattavat kuitenkin muuttaa tilannetta siten, että ensimmäisen vaiheen tutkinto tehdään eri korkeakoulussa kuin toisen vaiheen tutkinto.

Bolognan prosessin tavoitteena on poistaa opiskelijoiden, opettajien, tutkijoiden ja korkeakoulujen muun henkilökunnan liikkuvuuden esteitä sekä lisätä liikkuvuutta olenaisesti. Liikkuvuudella tarkoitetaan lähinnä kansainvälistä opiskelija- ja opettajavaihtoa, mutta lähes samat tekijät ovat opiskelija- ja henkilökunnan liikkuvuuden esteinä myös korkeakoulujen välillä. Liikkuvuuden edistämiseksi on sekä teknisiä että asenteellisia esteitä.

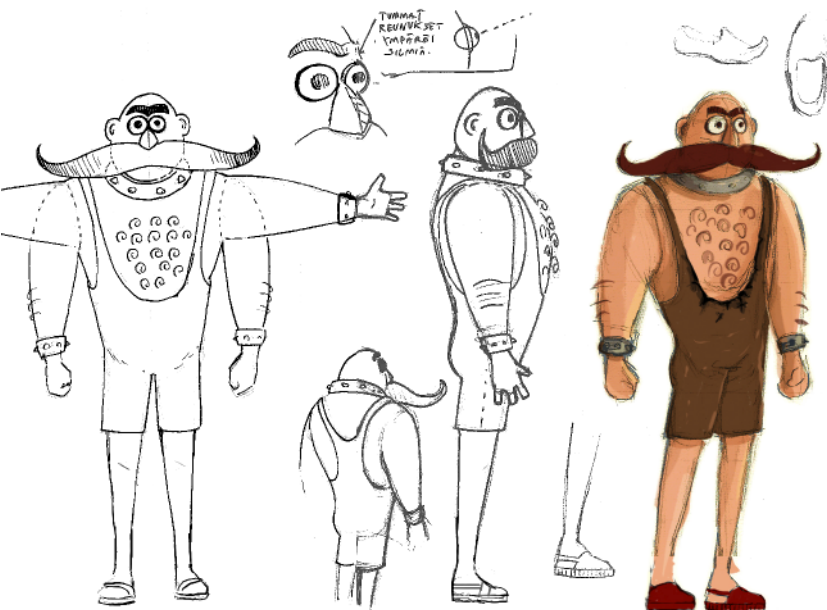
Yhteistyön haasteita

Opetusministeriö on asettanut korkeakoulu-yhteistyölle muun muassa seuraavia yhteisiä tavoitteita: lisätään yhteisiä toimintoja, luodaan yhteisiä verkostoja, osallistutaan yhteisiin kehittämishankkeisiin ja muodostetaan yhteisiä yksiköitä.

Yhteistyön aloittaminen on ollut helpointa avoimen yliopiston ja avoimen ammattikorkeakoulun toiminnassa. Opiskelijan kannalta entistä tiiviimmällä yhteistyöllä on monia etuja. Opintojen hyväksyminen korkeakoulujen välillä on ollut ongelmallista. Opiskelija ei yleensä tiedä etukäteen, miten hänen toisessa korkeakoulussa suorittamansa opinnot hyväksytään osaksi tutkintoa omassa korkeakoulussa. Maakuntakorkeakoulun yhteydessä onkin toteutettu yhteisiä kieliopintoja, joissa on huomioitu erilaiset suori- tusvaatimukset.

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistä maakuntakorkeakoulua kehitetään muutenkin palvelemaan kunkin korkeakoulun koko toiminta-alueella opetuksen ja sovelta- van tutkimuksen avulla. Yksilöllisiin opintosuunnitelmiin, osaamisen tunnustamisen käytäntöihin ja tutkintojen läpäsyyyn kiinnitetään erityistä huomiota. Opintojen kehittämisessä painotetaan lisäksi ohjaus- ja neuvontapalveluita, virtuaaliopintoja sekä yrittäjyyden edistämistä.

Aikuiskoulutuksen tehostaminen on kuitenkin selkeä haaste korkeakouluille. Käytännössä tämä johtaa verkko-





Syksyllä 2005 alkanut pelianimaatiokoulutus on hyvä esimerkki Lapin korkeakoulujen yhteisestä koulutuskokonaisuudesta. Koulutuksessa kullakin korkeakoululla on oma osaamisalueensa, mikä on mahdollistanut sen, että yhdessä koulutuskokonaisuudessa voi opiskella peliohjelmointia, 3D-animaatiota, dramaturgiaa, tuottamista, äänitekniikkaa ja kuvittamista. Media-ala saa koulutuksesta monipuolisia animaatio- ja peliosajia. (Kuvat: Jarkko Nääs)

opiskelun merkittävään lisäämiseen, koska kaikilla ei ole mahdollisuutta opiskella korkeakoulu-paikkakunnilla. Lisäksi korkeakoulujen tulisi edistää yhteistyössä aikuisväestölle soveltuvia koulutuksen toteuttamistapoja sekä kehittää aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaa ja järjestelyjä monipuolistamalla parannetaan opintojen saatavuutta.

Koulutuksen haasteet edellyttävät meiltä Lapin korkeakouluilta selkeää profiloitumista ja entistä avoimemman oppimisympäristön kehittämistä. Avoimella oppimisympäristöllä ei kuitenkaan tarkoiteta pelkästään virtuaaliopin-
toja.

Media-alalla monipuolista yhteistyötä

Lapin korkeakoulujen pitkät perinteet media-alan koulutuksessa sekä tutkimuksessa ja kehityksessä tarjoavat mahdollisuuden synergiselle, eri korkeakouluyksiköiden vahvuuksiin pohjautuvalle yhteistyölle. Hyvänä esimerkkinä toteutetusta yhteistyöstä on Lapin korkeakoulujen yhdessä laatima Lapin korkeakoulujen media-alan tutkimusstrategia, jossa tutkimuksen painopisteiksi valittiin älykkäät ympäristöt, pelit ja monimediatautuotanto. Tutkimusstrategiaan pohjaten on yhteistyötä tehty käytännössä InnoMedia-hankkeessa ja pelianimaatiokoulutuksessa. Näin voitaisiin toimia laajemminkin Lapissa eri osaamisalueilla.

Mediapolis InnoMedia on ensimmäinen strategiaa toteuttava hanke. Kemi-Tornion ammattikorkeakouluun perustetaan alan koulutusta ja tutkimusta tukemaan InnoMedia-laboratorio, joka profiloituu monimediatautuotantoon. Perustettava tutkimus- ja kehittämissympäristö ja maakunnassa olemassa olevat laboratoriot tukevat toisiaan.

Monimediatautuotannon tavoitteena on tutkia monimedi-
aalisuutta sekä mediatuottamista sekä tutkia ja testata uusin ohjelmasisältöjen, ohjelmaformaattien, tuotantotapojen ja jakelukanavien käytettävyyttä.

Korkeakoulut koostivat pelianimaatiokoulutuksen yhdessä

Syksyllä 2005 alkanut pelianimaatiokoulutus on hyvä esimerkki korkeakoulujen yhteisestä koulutuskokonaisuudesta, jossa kullakin korkeakoululla on oma osaamisalueensa. Hankkeessa toteutetaan lappilaisten korkeakoulujen yhteistyönä uudenlainen koulutuskokonaisuus, joka valmistaa monipuolisia animaatio- ja peliosaajia media-alan yritys-
sektorille. Tavoitteena on myös suunnitella erityisryhmille suunnattuja pelejä, tutkia peleissä käytettävien teknologi-



Media-alan tutkimusstrategia

Lapin korkeakoulujen media-alan tutkimusstrategian keskeiset tavoitteet

1. Tukea elämysteollisuuden toimialojen kehittymistä vahvistamalla korkeakoulutasoista tutkimusta ja kehittämis-toimintaa
2. Profiloida Lapin korkeakouluja kansallisen ja kansainvälisen tason media-alan osaajaksi yhdessä valituilla painopistealueilla
3. Tehostaa media-alan tutkimus- ja kehittämisresurssien käyttöä suunnitelmallisen yhteistyön avulla
4. Nostaa osaamisen tasoa media-alan tutkimuksessa ja koulutuksessa. Strategian avulla pyritään edistämään yhteisten painopistealueiden entistä parempaa kytkeytymistä maakunnan avaintoimialojen ja palvelurakenteiden kehittämiseen.

oiden ja käyttöliittymien käytettävyyttä sekä yhdistää 3D-animaatiota ja ääniteknologiaa pelituotannossa.

Uutta koulutuskokonaisuudessa on se, että se mahdollistaa peliohjelmoinnin, 3D-animaation, dramaturgian, tuottamisen, äänitekniikan sekä kuvittamisen opiskelun yhdessä koulutuskokonaisuudessa. Kokonaisuudessa hyödynnetään kunkin toimijan erityisosaamista. Lapin yliopisto vastaa kaikille yhteisistä opinnoista ja animaatio-opetuksesta ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu peliohjelmoinnista. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu hoitaa käsikirjoittamiseen, tuottamiseen ja tuotteiden kaupallistamiseen liittyvän opetuksen sekä opintoihin liittyvät virtuaaliset oppimisympäristöt. Näin alueellinen tietotaito kootaan elämykselliseksi huippuosaamiseksi, mihin kaikki edellytykset ovat jo olemassa infrastruktuurin, koulutuksen ja tutkimuksen puolesta.

Animaatio- ja pelituotannon koulutus luo vahvan pohjan tuleville tutkimus- ja kehittämissankkeille, jotka edesauttavat alueellisen yritystoiminnan syntyä, kasvua ja kehitystä. Uudenlaisen koulutuksen ja yhteistyön avulla luodaan edellytykset media-alan osaamiskeskittymälle, joka on liiketoiminnallisesti ja työvoimapolitiittisesti merkittävä sekä sisältää tutkimusta, liiketoimintaa ja koulutusta. ●

Eija Rajalin-Ruotsalainen on interaktiivisen median ja mediateknologian lehtori, Antti Haase kehityspäällikkö ja Markku Tarvainen koulutusjohtaja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa.

Kuiskutellaanko korkeakouluysteistyö pilalle?

Korkeakoulututkimuksen perusteella yliopistoista löytyy kahden lajin toimijoita. On tekijöitä, jotka keskittyvät toiminnallisiin kysymyksiin. Toisena ryhmänä ovat kuiskaajat. He pyrkivät ohituksiin, lobbaamiseen ja ”luottamuksellisten” suhteiden rakentamiseen päättäviin tahoihin. Jos yliopistossa on ammattitaidotonta johtoa, he herkästi kuuntelevat kuiskaajia. Nämä kuiskaajat ja kuuntelijat ovatkin keskeinen syy tuottamattomiin rakenteisiin ja käytäntöihin. He osaavat tehokkaasti myös tuhota tekijöiden motivaation ja sitoutumisen sekä toiminnan avoimuuden.

Yliopistot ovat perinteisesti olleet kuiskaajien luvattua valtakuntaa. Jokainen uusi tilanne on kuitenkin mahdollisuus toimintakulttuurin muutokseen. Kun yliopistoyhteistyötä vahvistetaan, on kysyttävä, kenen ehdoilla.

Onnistuakseen yliopistoyhteistyön kasvattaminen edellyttää taustakseen aitoja muospaineita. Ilman niitä toiminta on sisällyksetöntä ”yhteistyötä yhteistyön” takia. Muospaineiden kokeminen tulee olla paikallista, eikä perustaksi riittä opetusministeriön asiaan liittyvät epämääräiset linjaukset. Pohjois-Suomestakin löytyy maakuntakorkeakouluhankkeen piiristä hyviä esimerkkejä yhteistyöstä silloin, kun perustana on alueellinen tarve. Kansainvälistymisen paine on puolestaan vaatinut yliopistoissa keskinäistä verkostoitumista muun muassa riittävien tutkijakeskitymien aikaansaamiseksi. Kaiken kaikkiaan korkeakouluysteistyön muospaineet ovat yliopistoissa kuitenkin kirkastumatta.

Samoin kirkastumatta ovat näkyvät ja visiot siitä, mihin korkeakouluysteistyö johtaa. Lopputuloksena on päämäärättömyyttä ja toteutuksen hajanaisuutta. Ongelmaa vielä syventävät valtakunnallisen korkeakoulupolitiikan linjattomuus ja siihen kohdistuva syvä epäluottamus. Lisäksi on epäilyjä piilotavoitteesta, että yhteistyön kautta tavoitellaan korkeakoulufuusiota. Näyttää jopa siltä, ettei valtakunnallinen korkeakouluhallinto aina ymmärtäisi ajalehtivan ja näköalattoman toimintapolitiikkansa seurauksia käytännön tasolla.

Korkeakouluysteistyö tarvitsee myös toteuttamiskapasiteettia. Sisällöllinen osaaminen ei ole ongelma, mutta

toimintakykyä kasvattaisi yhteistyön tekeminen huomattavasti nykyistä mutkattomammaksi. Yhteistyön ei tulisi aina vaatia uusia jäykkiä organisaatioita ja hallinnollisten sääntöjen kisällityötä vaan suoraan toimintaan menemistä. Asenteellistakaan valmiutta ei aina ole riittävästi. Kun lähtökohtana on ajatus siitä, että ”naapuri pettää aina”, syntyy vain näennäistä ja varovaista paperiyhteistyötä.

Neljänneksi korkeakouluysteistyö vaatii toteuttamiskelpoisia hankkeita. Näitä syntyy, jos lähtökohtana on aito toiminta kuiskuttelujen ja valtapelien sijaan.

Kaiken kaikkiaan viime vuodet ovat olleet Suomen julkisessa hallinnossa epäonnistuneen yhteistyön historiaa. Tästä on tehty lähes järjettömyyttä hipova johtopäätös, että synergioiden saamiseksi tarvitaan suuruuden ekonomiaa ja möhkälerakenteita. Tätä parempaan lopputulokseen päättäisiin yhteistyössä, myös korkeakouluysteistyössä, palamalla tuottavan työn edellytysten ja muospahtamisen aakkosten opiskeluun.

Yhteistyötä onkin edistettävä ennen kaikkea autonomisten ja vahvuuksiaan kehittävien korkeakoulujen lähtökohdista. Esimerkiksi Lapin ja Oulun yliopistojen kauppatieteiden yhteistyö olisi huomattavasti nykyistä luontevampaa ja syvempää, jos molemmilla tahoilla olisi tutkintoanto-oikeus. Tämä loisi vankan pohjan kehittää kauppatiedettä ja sen tutkimusta Lapin yliopiston profiilia tukevalla tavalla sekä saisi aikaan korkeakouluysteistyölle lisäarvoa tuottavaa osaamista. Nykyisessä mallissa kauppatieteiden tutkinnot joudutaan hyväksyttämään Oulun yliopistossa.

Korkeakouluysteistyö syntyy muun yhteistyön tavoin tehokkaimmin vapaaehtoisuuden eikä keskusjohtoisten hallinnollisten sääntöjen voimalla. Korkeakoulupolitiikassa tulisi luottaa siihen, että yhteistyötä syntyy silloin, kun siihen on tarvetta ja luontaisia edellytyksiä. Opetushallinnossa on saatu korkeatasoisia oppimistuloksia aikaan, kun on luotettu kouluihin. On yllättävää, ettei tätä oivallusta ole huomioitu riittävästi korkeakoulupolitiikassa sekä luotu sitä tukevaa informaatio-ohjausta.

Kolumni

Jari Stenvall
Julkishallinnon professori
Dekaani
Kauppatieteiden ja
matkailun tiedekunta

Antti Syväjärvi
Hallintotieteen professori

Reino Lipponen, Maija Koponen & Marjatta Puustinen

Kirjastoyhteistyössä tarvitaan verkostoitumista ja profiloitumista

Korkeakoulujen yhteistyön laajentuminen ja tiivistyminen haastaa myös kirjastot selvittämään mahdollisuuksiaan palveluverkostoon, jossa kirjastot täydentävät toisiaan saumattomasti.

Suomalaisen kirjastoverkon sisäinen yhteistyö tulee selvästi lisääntymään lähivuosina. Kansalliskirjastoksi nimettävän Helsingin yliopiston kirjaston tehtäviä ja toimialaa ollaan lainmuutoksella laajentamassa koskemaan myös yleisiä kirjastoja, ammattikorkeakoulukirjastoja ja erikoiskirjastoja.

Alueellisella ja paikallisella kirjastoyhteistyöllä on jo perinteitä Lapin läänissä. Kirjastoverkon uusin linkki, ammattikorkeakoulukirjastot ovat toimineet läänissä kymmenen vuotta. Korkeakoulujen kirjastoyhteistyö kattaa Lapin läänissä yliopiston kirjastot sekä Rovaniemen ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulujen kirjastot. Alueellinen kirjastoyhteistyö on viime vuosina kuitenkin laajentunut kattamaan kaikki kirjastosektorit ja koko Pohjois-Suomen.

Alueellinen yhteistyö vahvistuu

Pohjoisten kirjastojen arviointi- ja kehittämisprojekti Parkki loi perustan alueelliselle yhteistyölle vuosina 2000–2003. Kirjastojen arviointi ja osaamisen jakaminen seutuyhteistyönä oli hankkeen lähtökohta ja on päämääränä edelleen kestävä. Hankkeessa oli erittäin vahva tutkimuksellinen ote Oulun yliopiston informaatiotutkimuksen laitoksen osallistuessa projektiin. Rovaniemen seudulta hankkeeseen osallistuivat korkeakoulukirjastojen ohella Lapin maakuntakirjasto ja Rovaniemen maalaiskunnan kirjasto. Kirjastohenkilöstöä hankkeeseen osallistui aktiivisesti kaikista työntekijäryhmistä.

Maakuntakorkeakoulun yhteydessä kirjastojen yhteistyö on jatkunut luontevasti. Vuosina 2003–2004 kehitettiin erityisesti opiskeluaineistojen fyysistä saatavuutta koko maakunnassa. Korkeakoulukirjastot menivät mukaan yleisten kirjastojen logistiseen kuljetusjärjestelmään, joka tunnetaan nimellä Rekku. Kirjastojen asiakkaat voivat ottaa kuljetusjärjestelmän palvelut käyttöönsä muun muassa verkon kautta. Yksityinen kuljetusliike toimittaa kirjastojen ja asiakkaiden lainakirjat edullisesti Lapin läänin kirjastosta toiseen.

Tietoaaineistojen hankinnassa korkeakoulukirjastojen kesken on pyritty profiloitumaan, jotta kukin korkeakoulukirjasto voisi vahvistaa ja syventää omilta aloiltaan tietoaaineistojensa laatua ja kattavuutta sekä saavuttaa tuottavuutta aineistohankinnoissaan. Kansallisia e-aineistojen yhteishankintoja on tarvittaessa paikattu alueellisilla hankinnoilla. Maakunnan korkeakoulukirjastot ovat hankkineet käyttöönsä vuodesta 2005 alkaen esimerkiksi Talentum-lehtiarkiston kotimaiset ammatti- ja talouselämän lehdet alueellisena yhteishankintana.

Uusia kirjastopalveluita

Korkeakoulukirjastojen yhteinen kirjastojärjestelmä Voyager tarjoaa erinomaiset lähtökohdat kirjastopalvelujen yhteiselle kehittämiselle sekä osaamisen jakamiselle. Yliopistokirjaston Hilla ja ammattikorkeakoulujen Kaarnikka ja Kaisla on toteutettu samalla Voyager-ohjelmistolla. Yhteislainaus on uusi, tulossa oleva palvelutoiminto, jonka kautta korkeakoulujen opiskelijat ja henkilökunta voivat omatoimisesti lainata kirjoja myös Kuopion Varastokirjastosta ja noutaa ne omasta korkeakoulukirjastostaan. Varastokirjasto on uudentyyppinen kirjastomuoto, joka ottaa vastaan ja säilyttää yleisistä ja tieteellisistä kirjoista siirrettävää kirjallisuutta. Valtaosa aineistosta on tieteellistä.

Rovaniemen ammattikorkeakoulun kirjasto on ottanut käyttöön yhteislainausjärjestelmän keväällä 2005. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun kirjasto on puolestaan ottanut käyttöön tekstiviesteihin perustuvat mobiilipalvelut. Lainojen uusinta onnistuu tekstiviestikomennolla ja varatun aineiston saapumisilmoitukset voi tilata tekstiviestinä. Maksulliset mobiilipalvelut edellyttävät Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun kirjastokorttia ja rekisteröitymistä. Palvelusta saadut kokemukset ovat muiden kirjastojen käytettävissä.

Nelli-tiedonhakuportaali on suomalaisen kirjastoverkon uusin yhteinen, kansallinen palvelu tarjoten keskitetyn pääsyn erilaisiin aineistoihin, kuten kirjastoluetteloihin, elektronisiin lehtiin ja kirjoihin. Palvelu avattiin aluksi Lapin yliopiston kirjaston asiakkaille keväällä 2005. Nelli antaa mahdollisuuden hakea yhtäaikaaisesti, samalla haulla aineistoja esimerkiksi Hillasta, Kaarnikasta ja Kaislasta. Alueel-



linen tiedonhakuportaali Pohjanportti puolestaan tarjoaa pääsyn lähes kaikkiin Pohjois-Suomen kirjastopalveluihin. Tuottajina ovat yliopistokirjastot, Oulun, Lapin ja Kainuun maakuntakirjastot sekä ammattikorkeakoulujen kirjastot.

Etäoppijan alueellista tukiverkostoa rakennetaan maakuntakorkeakoulun uudessa Levike-hankkeessa, jossa myös kirjastot ovat mukana. Tavoitteena on yhteistyö, jossa opiskelija saa lähimmästä kirjastosta neuvontaa ja apua opiskeluun liittyvässä tiedonhankinnassa. Korkeakoulukirjastojen rinnalla verkostoitumassa ovat Enontekiön, Inarin, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pellon, Posion, Sodankylän, Utsjoen ja Ylitornion kunnankirjastot.

Hyvä palvelu on kokonaisuus

Korkeakoulujen yhteistyön laajentuminen ja tiivistyminen ovat haaste jatkossa myös kirjastoille. Yhteistyömahdollisuuksia tulee selvittää laaja-alaisesti ja monipuolisesti. Palvelujen kehittämisessä ja tuottamisessa on etsittävä yhdessä tehokkaita vaihtoehtoja. Tarvitaan yhä enemmän verkostoitumista ja yhteistyötä, mutta myös profiloitumista

ja tehokasta työnjakoa. Tavoitteena tulee olla palvelujen tuottamisen verkosto, jossa kirjastot täydentävät toisiaan saumattomasti.

Asiakkaalle kirjaston tulee olla helposti saavutettava, monipuolinen ja viihtyisä oppimisympäristö. Kirjastossa opetetaan, ohjataan ja neuvotaan tiedonhankinnassa. Hyllyistä ja sivuilta löytyvät painetut ja elektroniset tiedonlähteet. Kirjasto on tila, jossa luetaan, tehdään töitä ja viihdytään. Hyvä palvelu onkin kokonaisuus, joka muodostuu kirjaston kannalta monista pienistä paloista. Kirjastojen yhteistyön kehittäminen on näiden palojen tutkimista ja uudelleen asettelua. Organisaatioiden asiantuntemus, asiakkaiden antama palaute sekä muualla toteutetut ratkaisut ja niistä saadut kokemukset antavat eväitä uudenlaisen palapelin rakentamiseen. ●

Reino Lipponen on Lapin yliopiston kirjaston johtaja,
Maija Koponen Rovaniemen ammattikorkeakoulun kirjaston johtaja
ja Marjatta Puustinen Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun
kirjaston vs. johtaja.



Ylijohtaja Arvo Jäppinen:

Lapissa ei surkutella, vaan mietitään, mitä voitaisiin tehdä



Opetusministeriön ylijohtaja *Arvo Jäppinen* oli Lapin lääninhallituksen järjestämän koulutuspoliittisen päivän vieraana Lapissa 8. helmikuuta 2006. Vierailun yhteydessä Lapin yliopiston rehtori *Esko Rieppula* ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun rehtori *Pentti Tieranta* valaisivat ylijohtaja Jäppiselle Lapin koulutuspolitiikan näkymiä. Lisäksi hänelle esiteltiin Lapin maakuntakorkeakoulua ja Lapin korkeakoulujen yhteistyöhanketta. Päivän päätteeksi Kide-lehti esitti ylijohtaja Arvo Jäppiselle muutaman kysymyksen.

Kide: Lapin yliopiston rehtori Esko Rieppula ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun rehtori Pentti Tieranta ovat esittäneet päivän kuluessa enemmän tai vähemmän kaunopuheisesti huolensa Lapin korkeakoulujen tulevaisuudesta. Mitä vastaatte huoleen?

AJ: Kysymys on siitä, missä määrin Lapin korkeakoulut onnistuvat vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin, säilyttämään laadun ja luomaan alueelle yhteistyössä vahvan korkeakoulu yhteisön. Kilpailu opiskelijoista korkeakoulujen välillä kasvaa, joten tulevaisuudessa ratkaisevaa on opetuksen laatu ja se, millaisia työelämävalmiuksia koulutus antaa.

Kide: Lapin korkeakoulut ovat tehneet viime vuosina yhteistyötä mm. yhteisen maakuntakorkeakoulun kautta. Saatujen kokemusten perusteella yhteistyötä ollaan tulevaisuudessa laajentamassa ja syventämässä. Teille on päivän kuluessa esitelty vuonna 2007 alkavaa kehittämishanketta, jonka tavoitteena on Lapin korkeakoulujen voimavarojen yhdistäminen, työnjaon selkeyttäminen ja sisällöllisen yhteistyön syventäminen duaalimallin pohjalta. Mitä mieltä olette tästä hankkeesta?

AJ: Minusta hanke on hyvä ja riittävän konkreettinen. Meillä kyllä puhutaan paljon yhteistyöstä yleisellä tasolla, mutta tässä hankkeessa on selvä konkreettinen lähtökohta. Tärkeää on myös se, että yliopisto ja ammattikorkeakoulu ovat molemmat hyvin sitoutuneita hankkeeseen, kuten päivän puheenvuoroista on käynyt ilmi.

Kide: Millainen kuva Teille jäi esitellystä Lapin maakuntakorkeakouluhankkeesta?

AJ: Lapin maakuntakorkeakoulu on myös hyvä hanke, johon opetusministeriö suhtautuu myönteisesti. Lapin maakuntakorkeakoulussa noudatetaan periaatetta, jonka mukaan osaamista viedään alueelle eikä siis rakenneta uusia yksiköitä. Opettajakunnan asenteissa voisi olla vielä korjaamista. Yliopistojen kolmatta tehtävää eli alueen koulutustarpeeseen vastaamista on turha vierastaa yliopistojen piirissä, vaikka kolmannen tehtävän mukainen toiminta onkin ollut perinteisesti yliopistojen opettajille toissijaista. Saamani käsityksen mukaan Lapin maakuntakorkeakoulu on otettu alueella hyvin vastaan ja tältä pohjalta on hyvää ottaa seuraavia askelia.

Kide: Opetusministeri Antti Kalliomäki vieraili alkuvuodesta 2006 Lapin yliopistolla ja sanoi tuolloin, että maassamme ei lakkauteta yhtään yliopistoa. Yliopistojen ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä kehitetään Kalliomäen mukaan duaalimallin pohjalta. Mitä mieltä Te olette?

AJ: Pohjois-Suomen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tulevaisuus on ensi sijassa niiden itsensä käsissä. Ajankohtaista kaikkien Pohjois-Suomen korkeakoulujen osalta on se, että ne toimivat yhteistyössä, toisin sanoen tekevät yhteistyötä, joilla poistetaan päällekkäisyyksiä. On tärkeää panostaa kunkin korkeakoulun vahvoihin aloihin ja pitää näin laatua yllä. Toistaiseksi en näe duaalimallin suhteen mitään vaihtoehtoa. Ammattikorkeakouluverkko on rakennettu viimeisen viidentoista vuoden aikana ja se on vasta hiljattain päässyt täyteen vauhtiin, joten olisi outoa, jos siitä luovuttaisiin tässä vaiheessa. Tulilinjalla ovat sellaiset yksiköt, joissa tulee todennäköisesti tapahtumaan opiskelijakato ja jotka ovat elinkelvottomia. Tällaisia luupin alla olevia erillisiä yksiköitä on ammattikorkeakouluissa 66. Ministeriö onkin pyytänyt ammattikorkeakouluilta selityksen siitä, miten he itse näkevät erillisten yksiköidensä toimintamahdollisuudet tulevaisuudessa ja pystyvätkö he takaamaan niille tulevaisuuden.

Kide: Tammikuussa 2006 Oulussa järjestettiin Pohjois-Suomen opettajankoulutuksen kehittämisyöpä, jossa

Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan dekaani Kaarina Määttä esitteli Lapin yliopiston opettajankoulutuksen painopistealueita, joita ovat pohjoisten alueiden erityispiirteisiin pedagogisia ratkaisuja etsivä opettajankoulutus, ammatillinen monialaisuus, tutkimuksen ja tutkivan opettajuuden vahvistaminen, ainedidaktinen tutkimus, kasvatuksen ihmissuhteiden ja tunteiden tutkimus, aikuiskasvatus, mediakasvatus ja naistutkimus. Miten Te näette Lapin opettajankoulutuksen tulevaisuuden?

AJ: Opetusministeriössä valmistuu maaliskuussa selvitys opettajankoulutuksen tulevaisuuden näkymistä. Opettajankoulutuksen suunnittelu ei ole ollut ihan helppoa, koska opiskelijamäärät ovat pienentyneet esi- ja perusopetuksessa ja toisella asteella ne ovat kasvaneet. Yleisellä tasolla lähtökohtana on, että pienempiä ikäluokkia varten tarvitaan vähemmän opettajia ja ikäluokkien pienenemiseen pitäisi vastata koulutuksen sisältöä kehittämällä. Olennainen kysymys jatkossa on, miten opettajankoulutus kohdennetaan laitosten kesken. Lapissa tulee erityisesti huomioida alueet, joilla on pieniä kouluja. Näillä alueilla opettajilla pitäisi olla yhden pätevyuden sijasta useita pätevyyskäsityksiä, koska muuten he eivät saa kasaan riittävästi tunteja. Lapissa tulisikin kouluttaa opettajia, joilla on luokanopettajan, aineenopettajan ja mahdollisesti vielä ammatillisen aikuiskoulutuksen opettajan pätevyys.

AJ: Yksi hälyttävä koulutuksen haaste maassamme on se, että tyttöjen osaamisen taso maassamme nousee, mutta poikien taso on pysähtynyt tai kääntynyt joiltakin osin jopa laskuun. Kansallinen tavoite nostaa osaamisen tasoa vesittyä, mikäli poikia ei saada motivoitua opiskeluun. Peruskoulussa pitäisikin kehittää uusia tehokkaita pojille sopivia pedagogisia menetelmiä, joiden avulla myös pojat saadaan suorittamaan perusopinnot loppuun ja hakeutumaan jatko-opintoihin. Ongelma heijastuu myös yliopistoihin, koska osaamisen pohja kapenee.

Kide: Millainen tunne Teille jäi päällimmäiseksi Lapin koulutuspoliittisesta päivästä?

AJ: Panin tyytyväisenä merkille, että Lapissa ei surkutella eikä täällä ole vallalla antautumismieliala. Päinvastoin täällä mietitään tosissaan, mitä voitaisiin tehdä. Päivän keskustelu oli hyvää, avointa ja kriittistä.

Haastattelu: Olli Tiuraniemi

Leena Viinamäki & Erkki Saari

Korkeakoulututkinnoissa määrystä laatuun

Suomen koulutusjärjestelmä mahdollistaa nuorelle valmistumisen korkeakoulututkinnon suorittaneeksi ammattilaiseksi useamman tutkintonimikkeen kautta kuin koskaan aikaisemmin. Nuori voi suorittaa joko ammattikorkeakoulu-, ylempään ammattikorkeakoulu-, kandidaatin, maisterin, lisensiaatin, ammatillisen lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon.

Tutkintonimikkeiden kirjo ei ole kuitenkaan poistanut niitä korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrään liittyviä eroja, jotka kytkeytyvät sekä maantieteellisissä etäisyyksissä että työllisyydessä eri alueiden välisiin eroihin. Tämä käy ilmi muun muassa opetusministeriön ylläpitämän Nuorten elinoloindikaattorit-tietokannan tiedoista. Esimerkiksi 1990-luvun loppupuolelta 2000-luvun alkuun ulottuvalla ajanjaksolla oli 15–29-vuotiaiden ikäryhmässä Lapin läänissä vähemmän alemman tai ylempään korkea-asteen tai tutkijakoulutuksen suorittaneita kuin muissa lääneissä. Vastaava alimman korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli Lapin ja Oulun lääneissä pienempi kuin muissa lääneissä. Työllisten vastaava osuus oli Lapin läänissä pienempi ja työttömyysaste yhdessä Itä-Suomen kanssa suurempi kuin muissa lääneissä. Tällaiset nuorten koulutus- ja työmarkkinoilla selviytymiseen liittyvät piirteet asettavat haasteita Lapin korkeakouluille ja muille läänin kehityksestä vastaaville.

Nuorten koulutus- ja työmarkkinoilla selviytymiseen heijastuneet viime vuosikymmenten yhteiskuntarakenteelliset muutokset antavat aihetta kysyä, kuinka tärkeänä maassa harjoitettavassa koulutus- ja muussa yhteiskuntapolitiikassa pidetään eri alueilla asuvin nuorten tasavertaisia mahdollisuuksia opiskella ja käydä työssä. Kannetaanko työ- ja koulutuspoliittisia tai muita hyvinvointipalvelujärjestelmää muuttavia uudistuksia toteutettaessa aidosti huolta esimerkiksi eri alueiden väestön ikärakenteen muutoksista ja niiden seurauksista, kun nuoret muuttavat synnyinpaikkakunniltaan opiskelu- ja työpaikkakunnilleen?

Nuorten ikäluokkien väestöosuuden pieneneminen asettaa Lapin läänille vakavan haasteen, kuinka se turvaa korkeakoulutuksen saavutettavuuden tulevaisuudessa. Riittääkö jokaiseen läänissä sijaitsevaan korkeakouluun ja niiden eri koulutusohjelmiin opiskelijoita? Pitääkö joitakin nyt tarjolla olevia opiskelupaikkoja vähentää ja toisia lisätä? Jos pitää,

millä kriteereiden pohjalta muutokset pitää tehdä? Käykö kriteeriksi se, kuinka monta opiskelijaa on hakenut yhtä aloituspaikkaa tai millainen on opintojen keskeyttämisaste tai tutkinnon suorittaneiden suhde aloituspaikkoihin? Vai onko päätösten perusteena käytettävä näiden taakse katsovien kriteerien sijaan tulevaisuuden katsovia kriteereitä ennakoimalla, mitä koulutusta tulevaisuuden työmarkkinoille työllistyminen edellyttää? Jälkimmäisiä kriteerejä käytettäessä on tärkeää kartoittaa esimerkiksi se, millaista eri korkeakoulututkinnon suorittaneiden kysyntä on tulevaisuudessa ja miten eri toimialoilla nyt työssä olevat eläköityvät.

Tutkintokavalkadinsa lisäämisen sijaan korkeakoulujen tulee kehittää koulutusohjelmiaan, jotta ne tuottavat yhteiskunnan vaatimuksia vastaavaa pätevyyttä sekä määritellä tutkintonimikkeensä riittävän informatiivisiksi. Muutoin työvoimaa rekrytoivat työnantajat ja koulutusvaihtoehtoja miettivät kansalaiset eivät voi tietää korkeakoulututkintojen tosiasiallista merkitystä työmarkkinoilla ja niiden painopiste-eroja. ●

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun yliopettaja Leena Viinamäki ja projektitutkija Erkki Saari ovat tutkineet mm. pohjoissuomalaisten nuorten asemaa koulutus- ja työmarkkinoilla.



Esko Oikarinen kannattaa itsenäisten korkeakoulujen yhteistyötä

Lapin yliopiston neuvottelukunnan puheenjohtaja, hovioikeuden presidentti Esko Oikarinen puhui korkeakouluista pohjoisen voimavarana Pohjois-Suomen työmarkkinaseminaarissa Rovaniemellä helmikuun alussa 2006. Seuraavassa tiivistelmä Esko Oikarisen puheesta.

Pohjois-Suomi on laaja ja heterogeeninen alue, joka on vaikeasti ohjattavissa. Pohjois-Suomen kahdeksan korkeakoulun yhteistyö on pohdittavana. Jos työ tehdään aidosti yhdessä, yhteistyö tuottaa lisäarvoa ja kehittyy todelliseksi voimavaraksi. Ylimääräisiä resursseja sitova hallinnointi ei ole järkevää.

Hedelmällisestä yhteistyöstä voin mainita esimerkkinä Lapin korkeakoulujen rakentaman maakuntakorkeakoulun, jonka toiminta perustuu verkostoituvaan ja eri toimijoiden osaamisalueita kunnioittavaan ja hyödyntävään toimintatapaan. Se ei vaadi raskaita hallinnollisia rakenteita eikä vaikeita organisatorisia ratkaisuja, ainoastaan yhteistä tahtoa. Toiminta ei edellytä uutta infrastruktuuria, koska se hyödyntää olemassa olevia tila-, laite- ja muita resursseja. Toiminta tukee myös pienten vapaan sivistystyön oppilaitosten henkiin jäämistä alueilla, joilla niiden toiminta muutoin on vaakalaudalla.

Olisiko tältä pohjalta mahdollista jatkaa Pohjois-Suomen itsenäisten korkeakoulujen verkostomaiseen ”korkeakoulukonserniin”? Käsitykseni mukaan Pohjois-Suomen korkeakoulujen yhteinen strategia tukee pilottina syntyneen Lapin maakuntakorkeakoulun laajentamista asteittain koko Pohjois-Suomeen ja ehkäpä jatkossa myös Barentsin ja Pohjois-Kalotin alueiden yhteistyöhön.

Itsenäiset yliopistot täydentävät toisiaan

Lapin yliopiston erityisvahvuuksia ovat oikeudellinen asiantuntemus, laaja-alainen yhteiskuntatieteellinen osaaminen, kasvatustieteissä mediakasvatuksen painotus ja muun muassa palveluiden kehittämiseen liittyvä osaaminen, kuten matkailun tutkimus ja opetus. Onkin tärkeää, että tulevaisuudessa yliopistoja kehitetään täydentävyyden periaatteella ja että tämä laajenee koskemaan koko alueellista korkeakoulujärjestelmää.

Yhteistyömahdollisuuksia etsittäessä on hyvä muistaa myös, että Lapin yliopiston taiteiden tiedekunta vastaa vo-



lyymiltään jo lähes puolta taideteollisesta korkeakoulusta. Tieteelliset rajapintayhteydet edellyttävät vastavuoroisen sivuaineopetuksen lisäämistä ja tiivistämistä.

Uusia avauksia

Lapin ja Oulun yliopistolla on myös yhteistutkintoja, kuten logistiikan ja palvelujohtamisen maisteriohjelma, joka toteutetaan ESR-rahoituksella Kemissä ja jota on esitetty vakinaistettavaksi yliopistojen perustoimintaan. Parhailaan ollaan kehittämässä yhdessä kuntoutuksen alan opetusta ja tutkimusta, jossa on mukana Oulun yliopistosta lääke- ja hoitotieteet ja Lapin yliopistosta sosiaali- ja hallintotieteet. Taiteiden tiedekunnassa on valmisteilla yhteistyötutkinnot Oulun yliopiston arkkitehtiosaston, työtieteen laitoksen ja teknisen tiedekunnan kanssa. Arktisen keskuksen ja Thule-instituutin yhteistyö tutkijatasolla on myös vilkasta.

Positiivista on, jos koko Pohjois-Suomi on yhteisellä asialla sen puolesta, etteivät opettajakoulutuksen leikkaukset kohdistu Pohjois-Suomen yliopistoihin. Opettajakoulutuksessakin on hyvä asettaa tavoite: pohjoisen puolesta, pohjoista varten. Voitaisiko tehdä yhteistyötä ja pyrkiä yhdessä turvaamaan kouluverkon tulevaisuus, esimerkiksi etäopetusta kehittämällä? ●

Eveliina Olsson

Havainnot arjesta

Kuvataiteilija Tuija Arminen pohtii töissään jokapäiväisiä ilmiöitä ja mielikuvia

Lapset ovat taiteilija Tuija Arminen kestokuva-aiheita. Huoli lasten ja murrosikäisten kasvumahdollisuuksista on syntynyt oman kokemuksen kautta: Arminen toimii taiteilijan työnsä ohessa murrosikäisten ammattikoululaisten opettajana. Kotona on kaksi kouluikäistä lasta.

Helsinkiläinen kuvataiteilija *Tuija Arminen* aloitti työskentelyn Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan ja Jenny ja Antti Wihurin rahaston vierailevana taiteilijana epätavalliseen tapaan: heti tammikuun alussa hän pystytti näyttelyn vanhoista teoksistaan taiteiden tiedekunnan Galleria Valoon.

– Oli aika jännää aloittaa työskentely tällaisella pamauksella, Tuija Arminen nauraa. Näyttelyn pystyttäminen vieraaseen kaupunkiin sujui vailla paineita, vaikka Lapin-vierailun aikana syntyviä töitä olisikin mukava ollut saada esille vaikkapa vierailujakson päätteeksi.

Työskentelyn aloittamisen vanhojen töiden inventaariolla ja esillepanolla on selvästikin inspiroinut taiteilijaa. Se on sysännyt Arminen tehokkaaseen työviireeseen. Taiteiden tiedekunnan vierailevan taiteilijan työhuone pursuaa keskeneräisiä vedoksia, joita puupiirtäjä on ripustanut kuivumaan työhuoneeseen viritetyille pyykkinaruille. Tekeillä on lapsiaiheisia töitä sekä taiteilijalle tyypilliseen tapaan kuvia lähes tyhjistä huonetiloista.

Kaupunkeja ja suljettuja huonetiloja

Tuija Arminen on aina tehnyt puupiirroksia, jonka omaperäinen painojälki saa taiteilijan teokset näyttämään hivenen vanhoilta. Töiden aiheet ovat kuitenkin selvästi nykyaikaisia. Ne käsittelevät naistaiteelle tyypillisiä teemoja: jokapäiväistä elämää, arkeen liittyviä henkilökohtaisia havainnot ja mielikuvia sekä yksilöön kohdistettuja vaatimuksia. Silti leima ”naistaide” on Armisesta kiusallinen. Määre sysää naisten tekemän taiteen marginaaliin ja herättää kysymyksen, miksei valtaosaa maailman kuvataiteesta kutsuta mies-taiteeksi.

Vaikka Tuija Arminen tekeekin lähes ainoastaan puupiirroksia, hän kuitenkin kieltää suhtautuvansa töittensä tekotekniikkaan tiukkapipoisesti. Puupiirros on hänelle itseilmaisun väline, mutta ei ehdoton tai ainoa mahdollinen taiteentekotekniikka. Taiteilija saattaa toisinaan maalata puupiirroksensa päälle tai yhdistää kaksiulotteisiin kuviin kolmiulotteisia elementtejä, kuten moottoreilla liikkuvia pahvisia kerrostaloja. Arminen työt ovat voimakkaita ja





Tuija Arminen

Jenny ja Antti Wihurin rahasto on yhteistyössä Lapin yliopiston kanssa ylläpitänyt vierailevien taiteilijoiden stipendiohjelmaa vuodesta 1995 alkaen. Vuosittain taiteiden tiedekunnan tiloissa työskentelee kolmen kuukauden pestillä kaksi taiteilijaa. Tuija Arminen on ohjelman 21. stipendiaatti.

Orimattilasta kotoisin oleva Tuija Arminen (s. 1968) valmistui kuvataiteen maisteriksi Kuvataideakatemiasta vuonna 1999. Taiteen maisteriksi hän valmistui Taideteollisen korkeakoulun taiteilijan pedagogisesta koulutusohjelmasta vuonna 2000.

Tuija Arminen teoksia on ollut esillä useissa yksityis- ja ryhmänäyttelyissä niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Tänä vuonna taiteilijalla on Rovaniemen lisäksi näyttelyt Tampereella ja Helsingissä.

Arminen töitä on muun muassa Helsingin kaupungin, Nykyaiteen museo Kiasman, Rovaniemen taidemuseon, Valtion taidemuseon ja Wihurin säätiön kokoelmissa. Arminen on taidegraafikoiden liiton ja Helsingin taiteilijaseuran jäsen.



– Lapsena oleminen on aika rajua nyky-Suomessa, Arminen toteaa ja jatkaa, että muun muassa iltapäivälehdet ja televisio-ohjelmat luovat lapsille todellisuutta, jossa mikään ei ole enää pyhää. Myös

yhteiskunnan ja vanhempien välinpitämättömyys näkyy selvästi lasten ja nuorten käytöksessä sekä suhteessa ympäröivään maailmaan ja omaan tulevaisuuteen.

toisinaan rujonoloisia. Kooltaan ne ovat grafiikaksi poikkeuksellisen suuria ja muistuttavatkin tunnelmaltaan grafiikan sijaan maalauksia.

– Sana tyylikkyys ei sovi kuvamaan taidettani, taiteilija toteaa ironisesti.

Arminen toistuvia kuva-aiheita ovat kaupunkitilat, joita hän on piirtänyt opiskeluajoistaan lähtien. Korkeiden kerrostalojen juurelta löytyy useimmiten myös ihminen, joka tavalla tai toisella on jäänyt ympäristönsä vangiksi. Ulkotilojen lisäksi taiteilija kuvaa usein myös huoneita. Ne hän ymmärtää mielen tiloiksi.

– Huone toimii grafiikassani kulissina. Sen seinät rajavat kaiken ulkopuolisen pois ja asettavat kuvien maailmalta raamit. Huone on metafora pään sisäisille tapahtumille, Arminen kertoo.

Lapset taiteilijan töissä

Orimattilasta kotoisin oleva Tuija Arminen on asunut Helsingissä jo vuosia. Arminen vanhemmat ovat Karjalan evakkoja ja tarinat rajantakaisesta kotiseudusta ovat taiteilijalle lapsuudesta tuttuja.

Nykyisin Arminen perheeseen kuuluu taiteilijapuoliso *Anssi Törrönen* ja kaksi kouluikäistä lasta, *Ada* ja *Otso*. Vieirailevan taiteilijan pesti on tarkoittanut perheelle uutta elämäntilannetta: äiti on ollut paljon poissa kotoa, mikä on

varsinkin vanhemmalle, 11-vuotiaalle tyttärelle ollut vaikea paikka. Arminen on ratkaissut ikävaiongelman työskentelemällä Rovaniemellä maanantaista perjantaihin. Viikonloppuisin hän matkustaa kotiin.

Vaikka perheestä crossa oleminen on ollutkin välillä vaikeaa, on työskentely ilman arkisia velvoitteita ja huolia ollut samalla myös hedelmällistä.

– Olen pyrkinyt heräämään seitsemältä ja aloitan työt heti aikaisin aamulla. Lopetan päivän siinä yhdeksän maisissa, hän sanoo. Pitkät työpäivät sopivat hyvin puupiirrosten tekemiseen, koska työskentelyyn kuuluu paljon aikaa vievää työvälineiden puhdistamista. Se syö helposti suuren osan normaalin mittaisesta työpäivästä.

– Olen tehnyt vuosia töitä säännöllisesti kahdeksasta neljään, mutta täytyy sanoa, että täällä Rovaniemellä mahdollinen, huomattavasti pidempi työpäivä on töiden etenemisen kannalta ihanteellista.

Taiteilijan työn ohella Tuija Arminen toimii lopputöiden ohjaajana ja tarkastajana muun muassa Lahden Ammattikorkeakoulussa ja Kuvataideakatemiassa. Lisäksi hän opettaa taide- ja kulttuuriaineita Espoon tekniikan ja kulttuurin oppilaitoksessa, jossa oppilaina ovat juuri peruskoulusta päässeet nuoret. Omien lasten kasvaminen ja murrosikäisten nuorten opettaminen on tuonut lapset uudella tavalla myös Arminen kuviin. Rovaniemelläkin on syntynyt lähes yksinomaan lapsiaiheisia puupiirroksia.

Taiteilijan lapsikuviin liittyy vahva yhteiskunnallinen ulottuvuus, huoli lapsista ja heidän kasvumahdollisuuksistaan.

– Lapsena oleminen on aika rajua nyky-Suomessa, Arminen toteaa ja jatkaa, että muun muassa iltapäivälehdet ja televisio-ohjelmat luovat lapsille todellisuutta, jossa mikään ei ole enää pyhää. Myös yhteiskunnan ja vanhempien välinpitämättömyys näkyy selvästi lasten ja nuorten käytöksessä sekä suhteessa ympäröivään maailmaan ja omaan tulevaisuuteen.

Apua yksinäisyyteen

Graafikot puurtavat taidettaan useimmiten omissa pajoissaan ja yhteistyötä kollegoiden kanssa tehdään harvoin. Tuija Arminen on hakenut apua ammatilliseen yksinäisyyteensä järjestämällä näyttelyitä yhdessä kahden muun puupiirtäjän, *Heli Kurunsaaren* ja *Minna Sarvanteen* kanssa. Naisilla on takana jo viisi yhteistä näyttelyä.

– On paljon kivempaa suunnitella näyttelyitä yhdessä, Arminen perustelee yhteistyötä. Viime aikoina naiset ovat kokeilleet myös kollektiivista taiteen tekemistä.

– Olen työstänyt piirrosta, jonka lähetin juuri Helille ja hän jatkaa sen tekemistä. Katsotaan nyt mitä siitä syntyy. Voi olla, että lopputulos ei tyydytä meistä ketään, mutta jotain uutta täytyy aina kehittää. ●

Gradu vaiheessa – Mikko Muikku

1. Teet parhaillaan matkailututkimuksen pro gradu -tutkielmaa, jossa tutkit Metsähallituksen tiedonkeruumenetelmänä käyttämää kävijätutkimusta. Miksi kiinnostuit aiheesta?

Kävijätutkimuksilla kerätään ajankohtaista tietoa mm. suojelu- ja retkeilyalueiden kävijöistä sekä heidän virkistysmotiiveistaan ja ennako-odotuksistaan. Tietoja hyödynnetään alueiden hoidon ja käytön suunnittelussa. Olin menneen kesän ja syksyn tekemässä kävijätutkimuksia kolmeen kansallispuistoon ja työn ohessa virisi ajatuksia lopputyöhön. Alati kasvava luontomatkailu ja erilaiset matkailun kestävyteen liittyvät kysymykset ovat mielenkiintoisia.

2. Gradusta tulee toisinaan peikkomaisen iso G, jonka työmäärä ja vaatimukset kauhistuttavat. Kauppatieteiden ja matkailun tiedekunnan dekaani *Jari Stenvall* neuvoi tiedekunnan gradupaneelissa helmikuussa ison G:n syndroomasta kärsiviä muistamaan, että kukaan ei ole saanut gradustaan Nobelia. Pyritkö olemaan en-

simmäinen gradunobelisti vai mihin asetat gradusi tavoitteet?

Keskityn vain omaan suoritukseeni. Maailma parantuu, jos on parantuakseen ja Nobel tulee, jos on tullakseen...

Leikki sikseen. Olen toki asettanut gradulleni muitakin tavoitteita kuin pelkän suoritusmerkinnän hyväksytystä lopputyöstä. Gradu on työmäärältään niin mitattava, että olisi turhauttavaa, jos siitä ei olisi mitään hyötyä kenellekään tai jos se ei liikuttaisi ketään. Luonnollisesti myös toimeksiantajalla on omat odotuksensa toimeksiantajalle tehtävälle gradulle. Graduni tavoitteena on tuottaa uusi puheenvuoro keskusteluun kestävästä luontomatkailusta suojelualueilla. Toivon mukaan myös Metsähallitus saa uutta tietoa alueidensa matkailun hallintaan.

3. Gradun tekeminen kestää lyhyimmilläänkin useita kuukausia ja vaatii paljon työtä ja sitoutumista sekä gradun tekijältä että sen ohjaajalta. Millaista on opiskelijan näkökulmasta hyvä gradun ohjaus

– valmiiden vastausten antamista, armo-
tonta arvioimista vai peräänantamatonta
potkimista?

Hyvä ohjaaja satsaa alkuvaiheeseen. Hyvä suunnittelu ja ohjaus ehkäisevät turhat syrjähyppyt toimimattomiin aiheisiin tai tutkimusmenetelmiin, jolloin tekijä pääsee mahdollisimman nopeasti oikealle tielle. Tällöin tarvitaan ohjaajan ammattitaitoa ja tietämystä aiheesta, esimerkiksi ohjausta hyvän kirjallisuuden pariin.

Työn edetessä hyvä ohjaaja kykenee hahmottamaan gradun tekijän kulloisenkin tilanteen – hän puhuu gradun tekijän kanssa samaa kieltä. Ohjaajan tulisi myös olla kiinnostunut aiheesta ja perehtyä ennen tapaamista riittävästi opiskelijan tuotoksiin voidakseen kommentoida niitä. Hyvä ohjaaja elää parisuhteen kaltaisessa tilassa gradun tekijän kanssa: pitää kiinni, mutta ei takerru ja on hellä, mutta määrätietoinen. Hän tarjoaa sopivasti päänäpattulua ja kettinkiä.

4. Miten neuvoisit juuri graduun aloittelevaa tutkielman tekemisen tiellä?

Aluksi tutkiskele itseäsi. Mieti, mitkä paikat, ajat ja tavat sopivat sinulle tutkielman tekemiseen. Sovita muu elämä (sitäkin on) mahdollisimman sujuvaksi gradunteon kanssa ja tee itsellesi aikataulu. Todennäköisesti monet opiskelutoverisi tekevät gradua samaan aikaan ja heidän kanssaan keskusteleminen on omalla kohdallani osoittautunut erinomaisen hedelmälliseksi, sillä monet tutkimiseen liittyvät ongelmat ovat yhteisiä.

Kun työ tökkii ja iskee norsunkokoinen ahdistus, ota se vastaan rauhallisesti. Tuskin saat kehiteltyä itsellesi niin suurta ahdinkoa, ettei joku jo olisi sitä kokenut ja silti selvittänyt graduansa painoon. Gradunteko on ainutkertainen ja -laatuinen projekti useimpien elämässä, joten tutkimisesta kannattaa nauttia. Muista myös pitää gradu tulilla jatkuvasti. Ja kun olet sinnikäs, ei gradulle jää muuta vaihtoehtoa kuin valmistua, ennemmin tai myöhemmin.

Opin polulla

Valokuva: N.H.



Mikko Muikku

Sallan Hirvaskylästä kotoisin oleva Mikko Muikku, 27, opiskelee pääaineenaan matkailututkimusta ja on suuntautunut luontomatkailuun. Omien sanojensa mukaan Mikon gradu on aika vaiheessa – aihe on valittu ja jotain kirjoitettukin.



Liki 30 vuotta opettajia Lapissa kouluttanut professori Kaarina Määttä iloitsee siitä, että noin puolet opettajankoulutukseen hakeutuvista on kotoisin Lapista. – He ymmärtävät alueen erityispiirteet ja haluavat jäädä tänne valmistumisensa jälkeen. Näin Lapin lapset ja nuoret saavat yhtä korkeatasoisen opetuksen kuin heidän ikätoverinsa muualla Suomessa.

Sari Väyrynen

Pohjoisessa opettaja on moniosaaja

Lapin yliopiston opettajankoulutus hakee vastauksia pohjoisten ja periferisten alueiden opettajuuteen moniosaamisesta, etäopetuksesta ja yhteistyöstä. Myös Lapin lapsilla on oikeus korkeatasoiseen opetukseen, sanoo professori Kaarina Määttä.

– Opettajankoulutuksessa on muistettava Lapin erityispiirteet: pienet koulut, pitkät välimatkat sekä monikulttuurisuus, toteaa kasvatuspsykologian professori ja kasvatustieteiden tiedekunnan dekaani *Kaarina Määttä* varmalla äänellä.

Varmuuden on tuonut liki 30 vuoden pesti Lapin opettajankoulutuksen parissa. Määttä kertoo Lapin opettajilta vaadittavan erityistä osaamista ja monialaisuutta.

– Pienissä kouluissa eri-ikäisiä ja eritasoisia oppilaita opetetaan samanaikaisesti, jolloin opettajan on hallittava opetettavien aineiden sisällöt periaatteessa ensimmäisestä yhdeksänteen luokkaan. Opettajilta vaaditaan myös valmiutta kohdata ja arvostaa erilaisuutta omassa luokassaan, sillä pitkien välimatkojen vuoksi erityistä tukea tarvitsevia oppilaita sulautetaan yleisopetuksen piiriin.

Lapin yliopiston opettajankoulutusta onkin suunnattu sen kolmekymmenvuotisella taipaleella alueen tarpeiden mukaisesti. Opiskelijoille annetaan muun muassa mahdollisuus hankkia useita pätevyyskertoja, kuten luokanopettajan pätevyyden ohella aineen- tai erityisopettajan pätevyys.

– Lapille on etu, että noin puolet meille opettajankoulutukseen hakeutuvista on kotoisin Lapista. He ymmärtävät alueen erityispiirteet ja haluavat jäädä tänne valmistumisensa jälkeen. Monipätevyys mahdollistaa työllistymisen Lappiin, ja näin Lapin lapset ja nuoret saavat yhtä korkeatasoisen opetuksen kuin heidän ikätoverinsa muualla Suomessa, Määttä muistuttaa.

Etäopetus soveltuu Lappiin

Lapin yliopiston kasvatustieteen tutkimus tukee opettajien kouluttamista etsimällä pedagogisia ratkaisuja opetuksen ongelmiin Lapissa.

– Esimerkiksi mediakasvatuksen kytkennät opettajankoulutukseen ovat lupaavia. Etsimme ratkaisuja siihen, kuinka etäopetus olisi käytännössä mahdollista ja pedagogisesti tarkoituksenmukaista, Kaarina Määttä sanoo.

Hän visioi tulevaisuuden etäopetusta siten, että oppilaat käyvät koulua osa-aikaisesti kotona ja osa-aikaisesti yhdessä toisten kanssa.

– Se vaatii tietenkin erilaisia tukimuotoja, kuten opettajan liikkumista tarvittaessa oppilaan luota toisen luo ja välillä suuryhmäopetusta. Ratkaisuja kuitenkin tarvitaan, sillä oppilaiden koulumatkat eivät voi olla kestoilmiötä.

Opettajuuden perusta valettava lujaksi

Monikulttuurisuuden ja erilaisuuden ymmärrystä lisää tiedekunnan toinen painopistealue, naistutkimus, joka tuo monitieteisesti esille tasa-arvokysymyksiä etnisyyden, kielen, uskonnon, kulttuurin ja sukupuolen näkökulmista. Lisäksi tiedekuntaan perustettiin viime vuonna oppimisen, opiskelun ja opetuksen tutkimus- ja kehittämiskeskus Ounas, jossa pohditaan, miten eri oppiaineita voidaan opettaa ottaen huomioon opettavien aineiden ja oppijoiden erityiset piirteet sekä pohjoisten ja syrjäisten alueiden tarpeet. Myös kasvatopsykologinen tunnesuhteiden tutkimus sekä aktiivisen kansalaisuuden ja työelämän tutkimus tukevat opettajankoulutusta.

Kaarina Määttä kuitenkin muistuttaa, että opettajat työskentelevät olosuhteissa, jotka eivät välttämättä mahdollista kaiken saatavilla olevan tiedon käyttämistä. Opettajankoulutuksen on tuettava opiskelijoiden henkistä kasvua, jotta he jaksavat työelämässä vaatimusten ja resurssien ristipaineissa.

– Tärkeintä on, että opettaja on tasapainossa itsensä kanssa. Jos perusta horjuu, ei opetussisältöjen hallinnasta ole hyötyä, Määttä painottaa.

Oman väitöskirjansa opettajan ammatillisesta kehittymisestä tehnyt professori puhuu myös yhteisöllisten työskentelymuotojen ja opetustyön hyvien käytäntöjen tutkimisen puolesta. Hän korostaa, että jos koulutuksessa opittua ei syystä tai toisesta saa sovellettua opetustyön käytäntöön, palaa nuori opettaja omana kouluaihanaan oppimiinsa käytäntöihin.

– Joissakin kouluissa nuorelle opettajalle annetaan mentori – ohjaava ja opastava tukiohjaaja, joka auttaa koulun käytäntöjen omaksumisessa. Muutenkin soisin opetuskulttuurin muuttuvan entistä enemmän yhdessä opettamisen suuntaan. Opettajankoulutus voi tukea hyvien käytäntöjen syntyä ja omaksumista tutkimuksen ja kokeilujen kautta.

Pohjois-Suomen opettajankoulutuksessa uskotaan yhteistyöhön

Koulutusta opetuslalle on Suomessa viljalti tarjolla: on koulutusta luokanopettajaksi, aineenopettajaksi, varhais- ja esiopettajaksi, erityisopettajaksi ja ammatilliseksi opettajaksi. Oulun yliopisto asetti joulukuussa Pohjois-Suomen opettajankoulutuksen arviointia ja yhteistyömahdollisuuksien selvittämistä varten johtoryhmän, johon Lapista on kutsuttu Kaarina Määttä lisäksi lääninsivistysneuvos *Helena Albosaari*.

Määttä tähdentää, että eri koulutusyksiköiden painopisteitä mietittäessä oppilaitosten ei pidä eristäytyä.

– Valmistuville täytyy antaa kelpoisuus toimia opettajana Suomessa ja entistä enemmän myös kansainvälisesti, vaikka opetuksen sisällöt vaihtelevatkin. Siksi yhteistyö alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti on tärkeää.

Määttä mukaan Pohjois-Suomessa voidaan tehdä tiivistä yhteistyötä etenkin ammatillisen aikuiskoulutuksen ja täydennyskoulutuksen alueilla, joilla on myös vahvoja koulutustarpeita: ammatillisessa aikuiskoulutuksessa on Lapissa paljon epäpäteviä opettajia. Koulutusjaksot voidaan järjestää esimerkiksi jakamalla lähiopetusjaksot eri yksiköiden välillä.

Hyvien opettajien koulutukseen kannattaa panostaa, koska hyvä opettaja vahvistaa kasvavien ihmisten tervettä itsetuntoa ja on tasapainoisen yhteiskuntamme perusta.

– Meillä on hyvät edellytykset hyvien opettajien kouluttamiseen, sillä lahjakkaita ja motivoituneita pyrkijöitä on paljon. Pohjoista opettajankoulutusta kehittämällä voidaan tukea Lapin kulttuurista, sosiaalista ja taloudellista elinkelpoisuutta. Perusopetuslainsäädännön tehtävänä puolestaan on turvata opetustyölle sellaiset mahdollisuudet, että alueen erityispiirteet voidaan ottaa huomioon, Määttä kiteyttää. ●



Lapin yliopiston vuosipäiväjuhlassa palkitut

Lapin yliopisto julkisti vuosipäiväjuhlassaan 28.2.2006 Hyvän Opettajan, Vuoden Esimiehen ja Rehtorin palkinnon saajat sekä jakoi ansiomerkkejä pitkään palvelleille.

Markus Aarto vuoden esimieheksi

Lapin yliopiston yhteistoimintaneuvosto valitsi Vuoden Esimies 2006 -palkinnon saajaksi oikeustieteiden tiedekunnan varadekaanin, yliassistentti *Markus Aarton*.

Oikeustieteiden tiedekunnan esityksen mukaan Markus Aarto on vastannut oikeustieteiden tiedekunnan opintoasioista, erityisesti perustutkintojen uudistuksesta. Hän on joutunut puuttumaan moniin ongelmatilanteisiin, joissa hän on tukenut ja kannustanut alaisiaan löytäen aina positiivista sanottavaa. Tiedekunnan esityksessä Aartoa luonnehditaan mahtavaksi tyypiksi ja johtajaksi.

Markus Aarto on suorittanut oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon Lapin yliopistossa 2003. Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunnassa hän on toiminut tutkijana, assistenttina ja yliassistenttina vuodesta 2002 lähtien sekä tiedekunnan varadekaanina elokuun alusta 2004 lähtien.

Juha Heikkilä vuoden opettajaksi

Lapin yliopiston ylioppilaskunta myönsi Hyvän Opettajan palkinnon menetelmä-tieteiden laitoksen tilastotieteen lehtori *Juha Heikkilälle*.

Juha Heikkilä on opiskelijoiden mielestä joustava, innostunut ja innostava. Opiskelijat pitävät Heikkilää poikkeuksellisenä matematiikan

opettajana, joka saa opiskelijat kiinnostumaan varsin raskaasta ja haastavasta aineesta. Heikkilä on opettaja, joka kykenee laskeutumaan matematiikan norsunluutornista tavallisen opiskelijan tasolle, valintaperusteluissa sanotaan.

Rehtorin palkinto Merija Poikelalle

Yliopiston rehtorin myöntämän 1 500 euron Rehtorin palkinnon sai tänä vuonna avoimen yliopiston johtajana toimiva kehittämisspäällikkö *Merija Poikela*.

Rehtorin perusteluiden mukaan kehittämisspäällikkö Poikela on osoittanut kiitettävää oma-aloitteisuutta ja tuloksellisuutta avoimen yliopisto-opetuksen laajentamisessa ja kehittämisessä. Hänen johtajakaudellaan avoimen yliopistokoulutuksen volyyymi on kasvanut voimakkaasti. Se on näkynyt laskennallisten opiskelupaikkojen lisääksenä, joka on tuottanut yliopistolle vastaavan määrärahalisäyksen. Kehitys tarjoaa myös jatkossa mahdollisuuden tarjonnan edelleen kasvattamiseen ja avoimen yliopistokoulutuksen kehittymiseen aidoksi väyläksi tiedekuntien tutkintoon johtavassa koulutuksessa.

Kehittämisspäällikkö Poikela on pitänyt hyvää huolta myös avoimen yliopiston alueellisesta yhteistyöverkostosta ja rakentanut sen avulla vahvaa pohjaa Lapin maakuntakorkeakoulun toiminnalle, perusteluissa todetaan.



Juha Heikkilä



Vuosipäivässä pidetyt puheet ovat luetavissa osoitteesta www.ulapland.fi/vuosipaiva2006

Rehtori *Esko Riepula* pohti puheessaan mm. sitä, ylittivätkö virkamiehet toimivaltansa esittämällä Lapin ja Oulun yliopiston yhdistämistä. Henkilöstön puheenvuoron käyttänyt lehtori *Jarmo Kiuru* käsitteli työelämän solmujen avaamista yhteistyön avulla.

Kunniamerkit

Vuosipäiväjuhlassa jaettiin myös Suomen tasavallan presidentin myöntämät kunniamerkit.

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki

Professori *Kyösti Holma*

Suomen Leijonan ritarimerkki

Lehtori *Riitta Kontio*
Hallintopäällikkö *Markku Vartiainen*

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali

Toimistosihtööri *Tuula Huutola*
Kirjastosihtööri *Mirja Loukas*
Kirjanpitäjä *Pirjo Uusitalo*

Ansiomerkkejä pitkään palvelleille

Ansiomerkkejä jaettiin kahdenkymmenenviiden, kahdenkymmenen ja viidentoista vuoden palveluksen johdosta. Lisäksi Suomen tasavallan presidentin myöntämän valtion virka-ansiomerkkin sai professori Rauno Halttunen 30 vuotta kestäneestä valtion palveluksesta.

Valtion virka-ansiomerkki

Professori *Rauno Halttunen*

Kultainen ansiomerkki (25 palvelusvuotta)

Ylivirastomestari *Heikki Aakkonen*
Professori *Rauno Halttunen*
Lehtori *Eija Hast*
Opintotukivastaava *Raija Koivuranta*
Henkilöstösihtööri *Liisa Kärkkäinen*
Lehtori *Ilkka Ollakka*
Vanhempi virastomestari *Jussi Puutonen*
Professori *Raimo Rajala*
Lehtori *Anna Taina*
Lehtori *Birgitta Vehmas*

Hopeinen ansiomerkki (20 palvelusvuotta)

Professori *Kari Hakapää*
Professori *Kyösti Holma*
Tietopalvelusihtööri *Mikko Hyötyniemi*
Lehtori *Raimo Kaasila*
Professori *Veikko Kamunen*
Projektisihtööri *Anneli Kellokumpu*
Hallintosihtööri *Aila Koho*
Lehtori *Riitta Kontio*
Lehtori *Antti Kursu*
Opintoasiainsihtööri *Riitta Laitinen*
Taloussihtööri *Maritta Lieste*
Professori *Päivi Naskali*
Kirjastosihtööri *Eija Nikka*
Lehtori *Paula Nikkilä-Rautajoki*
Toimistosihtööri *Kyllikki Peura*
Tila- ja hankintapäällikkö *Eija Ruokamo*

Julkaisukoordinaattori *Tuula Tervashonka*
Professori *Jyrki Virolainen*

Pronssinen ansiomerkki (15 palvelusvuotta)

Lehtori *Tom Engblom*
Erikoistutkija *Lassi Heininen*
Koordinaattori *Tarja Helala*
Lehtori *Marjaterthu Koivula*
Kv-asiain suunnittelija *Ari Koivumaa*
Viestintäpäällikkö *Irma Kuukasjärvi*
Toimistosihtööri *Ritva Lahtinen*
Lehtori *Hanna-Maija Määttä*
Lehtori *Hannu Määttä*
Kamreeri *Ulla Palovaara*
Assistentti *Rauno Rusko*
Yliassistentti *Tarja Saarelainen*
Atk/telesuunnittelija *Ismo Tiainen*
Virastomestari *Saini Torvinen*
Lehtori *Iris Tukiainen*
Professori *Juhani Tuominen*

Riikka Harmaala – Lapin yliopistosta Kouvolan teatterin markkinoinnin suunnittelijaksi

1. Aloitit Taidekeskus Salmelan festivaali-johtajana 12. elokuuta 2001. Työnkuvaasi kuului taidenäyttely- ja konserttitoiminta, tiedotus sekä Salmelan Nuoret taiteilijat -toiminnan koordinointi. Mitä hyötyä aineyhdistelmästäsi oli Salmelan pestisäsi?

Markkinointi ja graafinen suunnittelu sekä vähäiset pinnistetyt taidehistorian opinnoissa olivat eniten hyödyksi. Ennen kaikkea oma harrastetaustani johdatti kyseiseen työhön sekä se, että 1990-luvulla voimakkaimmillaan ollut uusmediakohu oli alkanut puistattaa – valitsin työn vanhan median eli kuvataiteen parista. Arvostan erityisesti *Juhani Tuomisen* ja *Michael Jacobsin* oppeja kuvan katsontatavoista, mutta toki myös viltteillä uusmediafilosofiolla oli suuri anti omalle ajattelun rohkeudelle. Koulu opetti Pelle Pelottoman asennetta!

2. Elokuussa 2005 sinut valittiin 80 hakijan joukosta Kouvolan teatterin markkinoinnin suunnittelijaksi. Millä mielin otit tehtävän vastaan?

Opin polulla

Riikka Harmaala valmistui taiteen maisteriksi 2000.

Kohti uusia haasteita! Jännitti tietenkin vähän, koska ammattiteatteriala oli uutta, vaikkakin teatteri harrastuksena tuttua.

3. Tuliko sivuaineesta eli markkinoinnista työsi ”pääaine” vai miten yhdistät nykyisessä työssäsi tiedettä ja taidetta? Kumpi niistä on päällimmäisenä?

Tiede ja taide yhdistyvät ajattelutavassani. Ei voi sanoa, että toinen olisi päällimmäisenä. En voisi kuvitella, että olisin opiskellut pelkästään kaupallista alaa. (Aloin heti Lapin yliopistosta valmistumiseni jälkeen suorittaa kansainvälisen kaupan BBA-tutkintoa... puoli vuotta jaksoin.) Kulttuurialan markkinointi vaatii taiteen ymmärtämystä sekä eri taiteen alojen erityispiirteiden ymmärtämystä.

Salmelan työn ohessa opiskelin vielä matkailualan perustutkinnon ja sittemmin aloitin viestinnän opinnot Helsingin avoimessa yliopistossa.

4. Onko teattereiden tarve esitystensä markkinointiin kasvanut viime vuosina ja jos on, niin mistä syystä? Eikö hyvä näytelmä sinänsä riitä enää houkuttelemaan katsojia?

Hyvä näytelmä kannattelee itseään pitkälle, mutta puskaradion tehoa on vahvistettava, jotta tietoisuus muuttuisi toiminnaksi. Markkinoinnin määrää olisi tarve kasvattaa, mutta teattereiden budjetit ovat tiukoilla. Etelä-Suomessa sijaitsee toisiaan lähellä useita teattereita ja kilpailu on kova. Erottuminen ja selkeän linjan luominen ovat ydinkysymyksiä. Kumpikaan ei ole helppoa suuressa viestintävirrassa. Oma työni teatterissamme on vasta alussa. Ihmisten vähäisestä vapaa-ajasta kilpailevat

monet muutkin tahot. Myös niistä ”hyvistä näytelmistä” on eriäviä näkemyksiä. Suuri yleisö haluaa musikaaleja ja komediaa. Teattereiden ohjelmistopolitiikka on vaikeuksissa, koska muutakin on yhä tarjottava. Viihteen ajatellaan olevan parasta virkistystä, vaikka oikeastaan ajatteluhan se vasta virkistää! Kestävän kehityksen arvomaailman soisi valtaavan myös henkistä puoltamme.

5. Teatteria on pidetty perinteisesti varsin elävänä työyhteisönä. Surffaillet ohjaajien, näyttelijöiden ja yleisön välissä. Kuinka olet sopeutunut?

Onhan se melkoista, kullakin taholla on vaatimuksensa. Maamme ykköskuvataiteilijoiden, kapellimestareiden ja oopperalaulajien seassa puikkelehtiessani taisin tosin jo saada hyvän kylvyn. Teatterissa on omat tasapainottelunsa, sillä talo on täynnä tasavertaisia toimijoita, joilla kullakin on omat näkemyksensä. Aluksi meni hetki toimintatavan oivaltamiseen. Touhu on toisinaan melkoista soppaa, mutta ehdottomasti antoisaa.

6. Jos palataan Rovaniemelle, millaisena opiskeluympäristönä koit Rovaniemen kaupungin?

Rovaniemeen liittyy ihania muistoja. Kaupungilla on oma identiteettinsä eikä se kärsi pikkukaupungin kalpeudesta. Siellä tunsin olevansa turvassa. Bailaamaankin saattoi lähteä vaikka yksin, jos kaverit hyytyivät viivalle. Uusiinkin seurueisiin oli aina helppo mennä mukaan. Terveisiä tutuille!

Tutkijakoulu menestyi kansainvälisessä arvioinnissa

Lapin yliopiston tutkijakoulu oli mukana korkeakoulujen arviointineuvoston järjestämässä kansainvälisessä tutkijakoulutuksen arvioinnissa. Arviointi kohdistui koko suomalaiseen tutkijakoulutusjärjestelmään. Lapin yliopiston tutkijakoulu menestyi arvioinnissa esimerkillisesti.

Arvioinnin tavoitteena oli nostaa esille hyviä käytäntöjä, esittää kansalliset suositukset tutkijakoulutukselle sekä arvioida tutkijakoulutusjärjestelmää myös kansainvälisessä kehyksessä. Arvioinnin yksi selkeä tulos oli, että vain harvoissa yliopistoissa on hyvä ohjausjärjestelmä, joten tarve kehittää väitöskirjaohjauksen hyviä käytäntöjä on ilmeinen. Arvioinnin teki ulkoisena arviointina kansainvälinen asian- tuntijaraati. Osallistuneista 25 tutkijakoulusta lähes kaikki olivat valtakunnallisia tutkijakouluja.

Arviointiryhmä rohkaisee yliopistoja yhtenäistämään tutkijakoulutettavien ohjausta tohtorikoulutuksen laadun varmistamiseksi. Yleisiä tutkijan valmiuksia voitaisiin kouluttaa yhteisesti, jolloin yliopistojen omat tutkijakoulut voisivat keskittää resurssinsa sisällöllisiin kysymyksiin ja tutkimusprojektien ohjaukseen. Yliopistoja kehoitetaan tukemaan kurseja, jotka ovat tarpeen kaikille tutkijakoulutusohjelmille. Tällaisia kurseja ovat mm. johtajuus, vuorovaikutustaidot, tutkimusrahoitussuunnitelman tekeminen ja muut ammatillista kehittymistä vahvistavat kurssit. Raportissa todetaan myös, että tutkijakoulutuksen ja työelämän yhteydet on huomioitu yliopistoissa vaihtelevasti.

Lapin yliopiston tutkijakoulu mainitaan raportissa esimerkkinä tutkijakoulusta, joka on lähtenyt rohkeasti kehittämään ohjausta. Se nostetaan esimerkiksi yliopiston sisäisestä monitieteisestä tutkijakoulutusmallista, jonka opetuksen keskiössä ovat yleiset tutkimukselliset valmiudet. Tutkijakoulun johtoryhmässä on mukana myös opiskelijoita ja se on ottanut huomioon koulutuksen ja työelämän yhteydet. Lisäksi tutkijakoulutus on suunniteltu ja järjestetty Lapin yliopistossa arviointiryhmän esittämällä tavalla ja sillä on selkeä identiteetti koko yliopiston tutkijakouluna. Arviointiryhmän palaute onkin pantu ilolla merkille Lapin yliopiston tutkijakoulussa.

Valokuva: Juha Sarkkinen



Arvioinnissa nostetaan esille myös väitöskirjojen laatu ja todetaan, että yliopistoissa ei ole tehty arviointia siitä, miten hyvin esitarkastus- ja väitösprosessi käytännössä toimivat, toisin sanoen miten esitarkastajat ja vastaväittäjät on valittu, mikä on lausuntojen laatu jne. Raportissa korostetaan, että yliopistojen pitäisi kyetä arvioimaan väitösprosessiensa heikkouksia ja vahvuuksia entistä paremmin.

Lapin yliopistossa ongelma on tiedostettu ja tutkijakoulutyöryhmä on kartoittanut väitöskirjaprosessin ongelmatilanteita. Työryhmä on valmistanut suositukset väitösprosessin etenemisestä ja kirjoittanut ohjeita esitarkastukselle. Suositukset ja ohjeet ovat tulossa keväällä opetus- ja tutkimusneuvoston käsiteltäviksi.

Yhteenvetona raportissa todetaan, että tutkijakoulut, joissa on selkeä visio, missio ja identiteetti, toimivat muita paremmin ja niistä oli nostettavissa esille esimerkillisiä käytäntöjä.

Raportti *PhD Training and the Knowledge-Based Society. An Evaluation of Doctoral Education in Finland* on julkaistu KKA:n julkaisusarjassa 1:2006.

Väitökset

www.ulapland.fi > uutisarkisto

Lukemaan oppimiseen lisää onnistumisen kokemuksia

Kasvatustieteen lisensiaatti *Kaisa Kiiveri* selvittää väitöskirjassaan lukutaidon oppimista koulussa. Tutkimuksen mukaan lukemaan oppimisessa täytyy kiinnittää huomiota lasten yksilöllisiin tarpeisiin ja mukauttaa opetuksen tapoja sen mukaisesti.

Kiiverin mukaan huomiota pitäisi kiinnittää erityisesti kahteen erityisryhmään: lukutaidottomiin ja heikon lukutaidon oppineisiin lapsiin sekä lukutaitoisina kouluun tullessiin lapsiin.

– Lapset, joille lukutaito ei vielä syksyn kuluessa auennut, kertoivat tarvitsevasa lisää aikaa ja tukea. He ajattelivat, että

lukeminen on vaikeaa ja ikävää. Toisaalta eräät lukutaitoisina kouluun tulleet lapset pitkästyivät, kun he eivät saaneet taitoaan vastaavia tehtäviä, Kiiveri sanoo.

Kiiveri haastaa pohtimaan, voisiko koulu toimia lukemisen opettamisessa toisin.

– Eri tavoin oppiville lapsille tulee taata onnistumisen kokemuksia. Koulussa lapset voisi ryhmitellä osaamisen mukaan yli luokkarajojen. Tällöin kaikki oppilaat saisivat tarpeitaan vastaavan opettajan.

Oppimista voi tukea myös lisäämällä toimintaa. Luokkatiloja voisi muuttaa siten, että niissä olisi omat alueensa erilaisille toimintoille: opiskelulle, lukemiselle

ja tekemiselle. Oppimisen avuksi voisi perustaa myös erilaisia lukukeskuksia ja -kerhoja, Kiiveri sanoo.

Kiiveri selvitti lukutestien ja vanhemmille osoitettujen kyselyiden avulla 161 ensimmäisen luokan oppilaan lukemaan oppimista 1970-luvun lopulla. Lisäksi hän haastatteli 43:a ensimmäisen luokan oppilasta ja heidän kolmea opettajaansa vuosina 1997–1999.

Väitös 17.2.2006

Kaisa Kiiveri: *Matkalla lukutaitoon. Kaksi kuvausta lukutaidon oppimisesta koulussa*

Luonto on tärkeimpiä matkailun vetovoimatekijöitä

Filosofian lisensiaatti *Jari Järviluoman* väitöskirja käsittelee luonnon merkitystä matkailun vetovoimatekijänä. Tutkimuksen mukaan luonnon hiljaisuus ja rauha, kauniit maisemat ja luonto yleensäkin ovat tärkeimpiä matkailijoiden kohdevalintoihin vaikuttavia vetovoimatekijöitä. Tulevaisuudessa oleellinen kysymys on luonnon merkityksessä ilmenevä vaihtelu eri ikäluokkien välillä.

– Naiset painottavat luonnon merkitystä vetovoimatekijänä hieman enemmän kuin miehet. Myös vastaajan ikä vaikuttaa luonnolle annettuun merkitykseen: luonnon merkitys matkakohdetta valittaessa on pienin alle kolmekymppisten keskuudessa. Mitä vanhempi henkilö on kyseessä, sitä suurempi merkitys luonnolla keskimäärin on matkakohdetta valittaessa, Järviluoma sanoo.

Tutkimuksessa pohditaan, johtuvatko erot nuorten ja vanhempien ikäluokkien asenteissa henkilön elämänvaiheen myötä

muuttuvista kiinnostuksen kohteista vai sukupolvien välisistä eroista.

– Tulevina vuosikymmeninä luontomatkaailun menestys riippuu merkittävästi siitä, mihin suuntaan nykyisten nuorten ikäluokkien matkustuskäyttäytyminen ja kiinnostus luontomatkaailuun kehittyy. Luontomatkaailun tulevaisuutta ajatellen nuoriin olisikin syytä kiinnittää erityishuomiota markkinoinnissa ja matkailupalvelujen tuotekehityksessä, Järviluoma arvioi.

Tutkimuksen empiiriset aineistot koostuvat matkailijakyselyistä, jotka kerättiin 1990-luvun loppupuolella Leviltä, Pallakselta, Pyhältä ja Luostolta.

Väitös 17.2.2006

Jari Järviluoma: *Turistin luonto. Tutkimus luonnon merkityksestä matkailun vetovoimatekijänä neljässä Lapin matkailukeskuksessa*



Kaisa Kiiveri



Jari Järviluoma



Terveysmuotokuvamittari nuorten terveyden edistämiseen

Terveystieteiden lisensiaatti *Kerttu Oikarisen* väitöstudiumuksessa on kehitetty terveismuotokuvamittari työvälineeksi kouluterveydenhoitajille. Mittaria varten kouluterveydenhoitaja ja oppilas käyvät luottamuksellisen keskustelun, jonka yhteenvedon hahmotellaan nuoren terveismuotokuva.

Mittarin avulla voidaan löytää erityistä tukea tarvitsevat nuoret ja osataan kohdentaa ohjaus ja tukitoimet heidän tarpeisiinsa. Nuoret tarvitsevat tukea terveyden edistämässä etenkin elämäntyylin etsimiseen, sosiaalisten taitojen vahvistamiseen ja mielenterveyskysymyksiin.

– Perheen ja koulun ohella mediat, internet, viihdepelit, harrastukset, matkustaminen ja kuluttaminen jäsentävät nuorten oppimista. Nuoret tarvitsevat tuekseen välittäviä aikuisia, joilla on aikaa kuunnella ja ajatella yhdessä, Oikarinen sanoo.

Nuorten terveyden edistäminen, terveiskasvatus ja terveystiedon opetus edellyttävät opettajilta ja terveydenhuollon ammattilaisilta osaamisen jatkuvaa uudistamista, varsinkin kun kouluterveydenhuollosta on leikattu resursseja kunnissa.

– Mittaria kokeiltiin erään peruskoulun yläasteella kolmen vuoden ajan yhden ikäluokan terveystarkastuksissa. Kokeilun



Kerttu Oikarinen

perusteella voidaan epäillä resurssien leikkaamisen tarkoituksenmukaisuutta, Oikarinen sanoo.

Tutkimuksen tulokset antavat myös ideoita koulutussisältöjen kehittämiseen opettajakoulutuksessa ja terveysalan ammatillisessa koulutuksessa.

Väitös 11.3.2006

Kerttu Oikarinen: *Terveismuotokuvamittari kouluterveydenhoitajan työhön: mittarin kehittäminen ja arviointi*

Rehtori Esko Riepulalle juhlaseminaari

Suomessa pisimmän kauden yliopiston rehtorina tehnyt *Esko Riepula* jää eläkkeelle nykyisen toimikautensa päättyessä 31.7.2006. Lapin yliopisto järjestää pitkäaikaiselle rehtorilleen juhlaseminaarin maanantaina 8. toukokuuta 2006.

Rehtori Esko Riepulalla juhlaseminaarissa ovat esillä hänen uransa eri vaiheisiin liittyneet aiheet. Näitä ovat yliopistolaitokseen liittyvät aatepoliittiset virtaukset, valtiosääntöoikeudellinen tutkimus, alue- ja paikallishallinto sekä yhteiskuntapolitiikkaan ja kulttuurielämään liittyvät kysymykset.

Juhlaseminaarin avaa Lapin yliopiston neuvottelukunnan puheenjohtaja, Rovaniemen hovioikeuden presidentti *Esko Oikarinen*, joka toimii myös seminaarin järjestelytoimikunnan puheenjohtajana. Muina puhujina ovat alue- ja kuntaministeri *Hannes Manninen*, maaherra *Asko Oinas*, kasvatuspsykologian professori, dekaani *Kaarina Määttä*, ylijohtaja *Arvo Jäppinen*, professori *Antero Jyränki* sekä professori *Irmeli Niemi*. Tilaisuuden lopuksi kuullaan rehtori Esko Riepulalla 'lähtöloitsu'.

Yliopiston henkilökunta ja opiskelijat ovat tervetulleita juhlistamaan rehtori Riepulalla uraa yliopiston rehtorina. Tilaisuuden seremoniamestarina toimii hallintojohtaja *Juhani Lillberg*.

Juhlaseminaari järjestetään Lapin yliopiston Fellman-salissa maanantaina 8.5.2006 klo 10–16 (Yliopistonkatu 8, Rovaniemi). Seminaaria voi seurata myös videon välityksellä luentosaleissa 2 ja 3.

Rehtori ottaa vastaan tervehdyksiä 8.5.2006 klo 16.30–19.30 Lapin yliopistolla. Aikavaruukset johdon sihteeriltä osoitteesta: henna.mantyla@ulapland.fi

Kirjastoamanuenssi Leena Orispään muistolle



Lapin yliopiston kirjaston pitkäaikainen kirjastoamanuenssi *Leena Orispää* on poissa. Maaliskuun ensimmäisenä päivänä saimme viestin, että hän oli menehtynyt vaikeaan sairauteen, jonka nopea eteneminen yllätti. Sairauslomalle hän jäi lokakuussa 2005.

Leena tuli kirjaston palvelukseen yliopiston ensimmäisen toimintavuoden aikana vuoden 1980 alusta. Hän tuli siten olleeksi mukana koko yliopiston ja yliopiston kirjaston kehittämisen ajan. Hän olisi jäänyt eläkkeelle säädettyssä eläkeiässä kuluvana vuonna.

Leena ehti hoitaa kirjastossa monia eri tehtäviä. Hän hoiti alkuaikoina kirjatilaukset, oli koko ajan mukana asiakaspalvelussa ja myöhemmin erikoistui kaukopalvelun hoitoon. Leena hankki yliopiston kasvavalle tutkijajoukolle sitä aineistoa, jota kirjastosta ei löytynyt. Tässä työssä tarvittiin kirjastokentän ja aineistojen tuntemusta, jota Leena oli jo saanut ensimmäisessä kirjastoalan työpaikassaan Helsingin yliopiston kirjastossa. Kaukopalvelua hoitaessaan Leena tunsi hyvin yliopiston tutkimusta tekevän väen kaikista tiedekunnista ja tutkijoilla oli häneen suorat yhteydet. He saivat henkilökohtaisen palvelun. Kaukopalvelutyössä Leenalla oli laaja, pitkäaikaisten henkilökohtaisten suhteiden verkosto muiden kirjastojen kollegoihin.

Leena hoiti myös pitkään asiakaspalvelusta vastaavan henkilön tehtäviä, johon liittyi kirjaston henkilöstöasioiden hoitaminen. Kirjaston henkilökunnalle Leena oli keskeinen tuki rakentavan ja ystävällisen asennoitumisensa myötä. Hän oli rauhallinen, kuunteleva myötäeläjä, jolta huumorintajuakaan ei puuttunut.

Leena teki työnsä tinkimättä, tunnollisesti. Mielellään olisi suonut hänelle terveitä eläkevuosia perheen parissa.

Leena suuresti kaivaten,
Työtovereiden puolesta,
Lea Karhumaa
Susanna Parikka

In Memoriam

Lennart Meri

Presidentti, kirjailija *Lennart Meri* kuoli 14.3.2006. Meri oli myös Lapin yliopiston kasvatustieteen kunniatohtori.

Lennart Merillä oli kirjailijana ja tutkijana suuri merkitys Viron kansallisen identiteetin säilymiselle. Poliitikon, kirjailijan ja tutkijan uran lisäksi Meri toimi ohjaajana teatterissa, opettajana Tarton taidekoulussa, kirjallisuuden avustajana radiossa, toimittajana sekä elokuvaohjaajana. Lennart Meri nimitettiin kasvatustieteen kunniatohtoriksi Lapin yliopistoon vuonna 1999.

Uusilla strategioilla tehokkuutta

Lapin yliopiston hallitus hyväksyi maaliskuun kokouksessaan useita strategioita, joilla yliopisto pyrkii tehostamaan toimintaansa.

Hallitus hyväksyi henkilöstöstrategian toimeenpanosuunnitelman, tiedon turvalliseen käsittelyyn liittyvän sääntö- ja ohjeistokokonaisuuden, toimitilastrategian sekä hankintastrategian. Lisäksi hallitus hyväksyi vuoden 2005 toimintakertomuksen, tilinpäätökset sekä taloussäännön.

Tiedon turvalliseen käsittelyyn liittyvä sääntö- ja ohjeistokokonaisuus luo yliopistolle yhteisen tavan toimia ja tulkita lakeja, jotka säätelevät tiedon turvallista käsittelyä valtion virastoissa. Yhtenäisten käytäntöjen tarvetta korostaa entisestään tutkijoiden ja erityisesti opiskelijoiden liikkuvuuden kasvu sekä yhteisesti kehitettävät palvelut.

Lapin yliopiston toimitilastrategian mukaan Rantavitikan kampusalue muodostaa opetuksen, tutkimuksen ja erilaisten tapahtumien toiminnallisen keskuksen. Kampusta vahvistetaan edistämällä toiminnan ja palveluiden kokoamista sekä luomalla yhteyksiä muihin alueen toimijoihin. Lisäksi toimitilastrategiassa luodaan periaatteet ja linjaukset uuden tilahallintajärjestelmän ja tilavarauksjärjestelmän käyttöönnotolle.

Hankintastrategia kattaa tavarahankinnat ja asiantuntijapalveluiden hankinnat. Lapin yliopistossa hankintoja suorittavia yksiköitä ovat hankinta- ja tilapalvelut, atk-yksikkö, Arktinen keskus, kirjasto ja harjoittelukoulu. Asiantuntijapalveluiden osalta kaikki yksiköt suorittavat hankintoja itsenäisesti.

Henkilöstöstrategian toimeenpanosuunnitelmassa keskitytään konkreettisoimaan osaamisen kehittämiseen ja toimivan työympäristön luomiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Lapin yliopisto tiivistää yhteistyötään Pohjois-Suomen korkeakoulujen kanssa

Lapin yliopiston hallitus hyväksyi helmikuun kokouksessaan toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2007–2010. Suunnitelma sisältää useita Pohjois-Suomen korkeakoulujen yhteistyöhankkeita, joilla pyritään lisäämään alueellista hyvinvointia.

Lapin korkeakoulujen yhteistyötä ollaan tulevaisuudessa laajentamassa ja syventämässä. Vuonna 2007 alkavan Lapin korkeakoulu-yhteistyön kehittämishankkeessa selvitetään Lapin yliopiston, Rovaniemen ammattikorkeakoulun ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun yhteistyömahdollisuuksia tukipalveluissa, koulutuksessa sekä laboratorioden käytössä duaalimallin pohjalta.

Pohjois-Suomen korkeakoulut kehittävät tulevaisuudessa yhteistyötään mm. muotoilun, median ja Venäjä-osaamisen aloilla. Vuosikymmenen lopulle suunnitellaan yhdessä

Oulun yliopiston kanssa Tilan ilme -maisteriohjelmaa, joka tuottaa muotoilijoita aloille, joilla tila, visuaalinen ilme ja viestintä ovat keskeinen osa yrityksen tai organisaation identiteettiä. Vastaavanlaista muotoilun laaja-alaista koulutusta ei ole tarjolla muualla Suomessa ja se on harvinaista myös kansainvälisesti.

Kansallisesti ja kansainvälisesti harvinainen on myös vuonna 2007 alkavaksi suunniteltu AniGame-maisteriohjelma, joka antaa monipuoliset valmiudet animaatio- ja pelialan sisältötuotantoon. Mediatieteellisen näkökulman lisäksi ohjelmassa huomioidaan yrittäjyys ja juridiikka. Tarkoitus on, että maisteriohjelma jää pysyväksi kansainväliseksi maisteriohjelmaksi Lapin yliopistoon.

Vuonna 2007 alkavassa Finnish-Russian Barents Cross Border University -hankkeessa luodaan Barentsin alueen yliopistojen korkea-

koulutuksen ja tutkimuksen yhteistyöverkosto, joka perustuu Lapin, Oulun ja Luoteis-Venäjän yliopistojen yhteistyösopimuksiin. Yhteistyö laajenee myöhemmin Pohjois-Norjaan ja -Ruotsiin. Suunnittelua ohjaa Lapin ja Oulun yliopiston yhteisesti nimittämä johtoryhmä.

Soili Nystén-Haarala Venäjä-oikeuden dosentiksi

Lapin yliopiston hallitus nimitti oikeustieteen tohtori *Soili Nystén-Haaralan* kansainvälisen kauppa- ja sopimusoikeuden sekä Venäjä-oikeuden dosentiksi oikeustieteiden tiedekuntaan. Nystén-Haarala väitteli oikeustieteen tohtoriksi Lapin yliopistossa 1998. Hän on hoitanut Lapin yliopistossa mm. professorin tehtäviä ja toiminut Venäjä-oikeuden tutkimusjohtajana. Tällä hetkellä hän on yksityisoikeuden professorina Joensuun yliopistossa.

Lyhyesti

Rahoitusta tutkimus- ja kehittämistyöhön Murmanskin alueella

Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, prostituutiota ja riskikäyttäytymistä Pohjois-Suomessa ja Venäjällä tutkiva Lapin yliopiston hanke on saanut yhteensä 358 972 euron rahoituksen Euroopan unionilta ja sosiaali- ja terveysministeriöltä.

Naiskaupan vastaista työtä on tehty Murmanskissa vuosina 2004–2005 Suomen sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella. Työn myötä tuli esille tarve rakentaa tukipalveluja väkivaltaa kohtaville ja prostituutiossa mukana oleville naisille. Rahoitusta saaneella hankkeella pyritäänkin lisäämään sosiaalista hyvinvointia ja edistämään naisten tasa-arvoa perustamalla tukipalveluja tuottava kriisikeskus sekä kehittämällä alueella jo olevien kriisikeskusten välistä yhteistyötä.

Hankkeessa selvitetään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, prostituutiota ja riskikäyttäytymistä Murmanskin alueella. Lisäksi alueella toimivia projekteja, tutkimuslaitoksia, kansalaisjärjestöjä ja viranomaisia tuetaan verkostumisessa. Hankkeen vastuuhenkilönä on professori *Kyösti Urponen* Lapin yliopistosta.

Hankkeessa ovat mukana Suomesta Lapin yliopisto ja Lapin lääninhallitus sekä Venäjältä kriisikeskus Alla ja Murmanskin alueellinen AIDS-keskus. Se rahoitetaan Euroopan unionin Kolarctic-naapurisuusohjelman sekä Suomen sosiaali- ja terveysministeriön tuella.

Yliopistoon kuusi Suomen Kulttuurirahaston apurahaa

Suomen Kulttuurirahasto myönsi apurahan neljälle Lapin yliopiston tutkijalle, yhdelle opiskelijalle ja yhdelle opiskelijaryhmälle. Apurahat jaettiin Suomen Kulttuurirahaston vuosijuhlassa 27.2.2006 Finlandia-talossa.

Suomen Kulttuurirahaston apurahan saivat:

Kasvatustieteen maisteri, taiteen lisensiaatti *Mirja Hiltunen* yhteisöllistä taidekasvatusta pohjoisen sosiaalikultuurisessa ympäristössä käsittelevän väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen 16 000 €

Kasvatustieteen maisteri *Riitta Laajala* EU:n koulutuspolitiikkaa käsittelevään väitöskirjatyöhön 16 000 €

Kasvatustieteen maisteri *Anne Kurkela* maahanmuuttajanaisten aktiivista kansalaisuutta käsittelevään väitöskirjatyöhön 16 000 €

Kasvatustieteen maisteri *Piritta Pietilä* naisuutta ja sukupuoliroolin rakentumista muuttavassa kulttuurisessa kontekstissa käsittelevään väitöskirjatyöhön 16 000 €

Lapin yliopiston Vis Moot -oikeustapauskilpailujoukkue kansainväliseen oikeustapauskilpailuun osallistumiseen Wienissä 6 000 €

Oikeustieteen ylioppilas *Leena Penttinen* sovimusoikeutta käsittelevään pro gradu -työhön 4 000 €

Koulutus- ja kehittämispalvelut kehittää opettajien verkko-opetusta

Lapin yliopiston koulutus- ja kehittämispalveluiden opetus- ja kasvatusala on mukana eurooppalaisessa EVETE-pilottihankkeessa, jossa kehitetään ammatillisen toisen asteen opettajien ja kouluttajien verkko-opetusta.

EVETE-hanke tarjoaa opettajille ja kouluttajille tietoa ja välineitä oman pätevyyden ja ammattitaidon monipuolistamiseksi erityisesti verkko-opetuksessa. Keskeistä on sovittaa yhteen henkilökohtaiset odotukset ja taidot sekä antaa keinoja koulutustilanteiden hallintaan. Päämäärään saavuttamiseksi kehitetään avoimen ja etäopiskelun kursseja, jotka tarjoavat hankkeeseen osallistuville opettajille ja kouluttajille uuden didaktisen ja pedago-

gisen lähestymistavan työhönsä. Parhaillaan kehitetään kuutta verkkokurssimoduulia, jotka keskittyvät oppisisältöjen hallintaan.

Lapin yliopisto kehittää projektissa yksilökohtaisia koulutusohjelmia sekä tuottaa käyttäjien tarpeeseen analyysijä ja kansallisia koulutusstrategioita, joissa keskitytään arvioimaan oppijoiden osaamista.

Kaksivuotista hanketta koordinoi Kaunasin tekninen yliopisto Liettuasta, lisäksi hankkeeseen osallistuu useita tahoja ympäri Eurooppaa. Hankkeen rahoittajana toimii Leonardo da Vinci -ohjelma, joka pyrkii kohottamaan ammatillisen koulutuksen tasoa Euroopassa ja tukemaan elinikäistä oppimista.

Rehtorin virkaan kolme ilmoittautujaa

Lapin yliopiston rehtorin virkaan ilmoittautui kolme henkilöä: professori *Vilho Harle*, professori *Markku Kivinen* ja professori *Mauri Ylä-Kotola*.

Lapin yliopiston rehtori ja kaksi vararehtoria valitaan vaalikollegion kokouksessa 12.4.2006 klo 13.15. Rehtorin ja vararehtoreiden virka-kausi kestää viisi vuotta ja se alkaa 1.8.2006. Vaalikollegioon kuuluvat hallituksen jäsenet, tiedekuntaneuvostojen jäsenet, hallintojohtaja ja erillisten laitosten johtajat tai johtajaksi määrätty virkamiehet. Vaalikollegion puheenjohtajana toimii hallintojohtaja *Juhani Lillberg*.

Professori Vilho Harle on suorittanut yhteiskuntatieteiden tohtorin tutkinnon Tampereen yliopistossa 1975. Työurallaan Harle on toiminut Tampereen, Jyväskylän, Helsingin ja Lapin yliopistojen valtio-opin ja kansainvälisen politiikan eri tehtävissä sekä Suomen Akatemiassa vuodesta 1971 lähtien.

Aleksanteri-instituutin johtaja, professori Markku Kivinen on suorittanut valtiotieteen tohtorin tutkinnon Helsingin yliopistossa 1989. Työurallaan Kivinen on työskennellyt mm. Helsingin yliopistossa, Joensuun korkeakoulussa, Tampereen yliopistossa, Suomen Akatemiassa ja Lapin yliopistossa vuodesta 1980 lähtien.

Kuvataideakatemian rehtori, professori Mauri Ylä-Kotola on suorittanut filosofian tohtorin tutkinnon teoreettisessa filosofassa Helsingin yliopistossa vuonna 1998. Työurallaan Ylä-Kotola on toiminut opettajana ja luennoitsijana eri yliopistoissa ja korkeakouluissa vuodesta 1994 lähtien.



Vilho Harle



Markku Kivinen



Mauri Ylä-Kotola

Timo Jokelan taidenäyttely esillä Itävallassa

Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen professori *Timo Jokelan* näyttely avattiin helmikuussa taidehalli Nexuksessa Itävallan Saalfeldenissa. Näyttelyssä on esillä laajahko kokoelma Suomen, Norjan, Ruotsin ja Venäjän pohjoisosissa sekä Alpeilla toteutettuja ympäristötaideteoksia.

Näyttely koostuu teoksia dokumentoivista valokuvista sekä työskentelyyn liittyvistä maalauksista, piirroksista ja kollaaseista. Teosten keskeisenä nimittäjänä on lumi ja jää, vaikka osa teoksista on toteutettu kesällä. Maisemallisesti näyttelyssä käyvät vuoropuhelua Lapin talven tunturit, joet ja järvet, keväiset Jäämeren rannat, kesäiset lumihuiput Norjan tuntureilla sekä Alppien ikijäätiköt.

Jokelan taiteen keskeinen sisältö on ihmisten tavassa toimia omassa maisemassaan. Teokset ja niiden sijoituspaikat näyttävät rajoina: erilaisten intressien, asenteiden ja kulttuurien kohtauspaikkoina.

Kunsthalle Nexuksen edustalla on myös Jokelan lumi-installaatio. Urbaanissa ympäristössä olevalla teoksella on vastaparinsa ylhäällä vuorenrinteellä. Työn toteutus yhteistyössä Saalfeldenin kaupungin toimijoiden kanssa herätti kiinnostusta runsaslumisessa ja talvisessa Salzburgin maakunnassa, jossa talvitaide on lähes tuntematon asia.

PYVI:n pohjoismainen yhteistyöverkosto jatkaa

Vuonna 2003 käynnistynyt pohjoismainen saamelais- ja ympäristöoikeuden tutkimusverkosto on saanut kahden vuoden jatkorahoituksen Nordforskilta.

– Pohjoisten oikeudellisten tutkimuslaitosten ja tiedekuntien tutkimusverkoston saama jatkorahoitus on erityisen tärkeää, jotta tutkimusverkosto pystyy syventämään yhteistyötään kansainvälisen polaarivuoden lähestyessä, sanoo tutkimusprofessori *Timo Koivurova*, joka on Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden instituutin (PYVI) johtaja.

Tutkimusverkoston tämän vuoden seminaarissa Huippuvuorilla käsitellään mm. oikeudellisia keinoja arktisen biodiversiteetin suojaamiseksi. Vuoden 2007 seminaarissa käsitellään erittäin ajankohtaista teemaa saamelaisten maanomistusoikeudesta kansainvälisen oikeuden sekä Suomen, Ruotsin ja Norjan oikeusjärjestysten kautta. Verkosto suunnittelee myös järjestävänsä tutkijakoulutuskurssin pohjoisten oikeusjärjestelmien kyvystä sopeutua arktiseen ilmastomuutokseen.

norsel.ies.luth.se

Kalottiakatemia Inarissa ja Kirkkoniemessä toukokuussa

Vuoden 2006 Kalottiakatemia teemat käsittelevät Lapin ja Pohjoiskalotin monikulttuurisuutta, Inarin kunnan asemaa Kalotin keskellä ja Euroopan laidalla sekä pohjoisten alueiden uudella tavalla rakentuvaa turvallisuutta.

Kalottiakatemiassa käydään avointa yhteiskunnallista kansalaiskeskustelua ajankohtaisista ja keskeisistä pohjoisista teemoista. Tänä vuonna käsitellään mm. Inarin kunnan geopolitiikkaa ja -kulttuurista asemaa sekä inhimillisen kehityksen tilaa. Seminaarissa pohditaan myös monikulttuurisuutta sekä Pohjoiskalotin ja pohjoisten alueiden turvallisuutta, joka rakentuu perinteisen sotilaallisen turvallisuuden lisäksi mm. ympäristökonflikteista, ilmastomuutoksesta ja muista maapalloistumisen virroista, öljyn- ja maakaasun porauksesta ja kuljetuksesta sekä valtioiden rajojen madaltumisesta.

Kalottiakatemia 2006 järjestetään 19.–21.5.2006 Inarissa ja 22.5.2006 Kirkkoniemessä ja sen järjestävät Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Oulun yliopiston Thule Instituutti ja Pohjoinen tutkimusfoorumi sekä Barents Instituutti yhteistyössä Inarin kunnan, Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Saamelaiskäräjien kanssa. Lapin liitto, Lapin lääninhallitus ja Pohjoiskalotin neuvosto tukevat tapahtumaa.

Tukea koulutuksen yhteistyöhön lähialueilla

Lapin yliopisto on saanut rahoituksen kaksivuotiselle, kansainvälistä koulutusyhteistyötä tukevalle hankkeelle, jossa tuotetaan mm. tietopankki toisen ja korkean asteen koulutustarjonnasta Murmanskin alueella ja Lapin läänissä.

Education in the Neighbouring regions -hankkeen tavoitteena on lisätä ja vahvistaa yhteistyötä kaikilla koulutuksen tasoilla ja kohottaa näin koulutuksen laatua. Koulutuksen yhteistyöllä pyritään edistämään ja ylläpitämään myös alueen ja elinkeinoelämän kilpailukykyä.

– Hankkeessa luodaan alueellinen tietokanta, johon kootaan kattavat tiedot toisen ja korkean asteen koulutustarjonnasta Murmanskin alueella ja Lapin läänissä. Koulutuksen kehittämisen tueksi laaditaan myös ennakoituun suunnitelmaan alueen tulevista koulutustarpeista, kertoo projektipäällikkö *Mare Rantaniemi* Lapin yliopistosta.

Hankkeen yhteistyökumppaneina ovat Lapin yliopisto, Finnarents-yksikkö, Rovaniemen koulutus kuntayhtymä, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun kuntayhtymä, Murmanskin aluehallinnon koulutuskomitea ja Murmanskin valtion tekninen yliopisto.

Rahoitus on Interreg Kolarctic -ohjelmasta ja kansallisena rahoittajana on Lapin lääninhallituksen sivistysosasto. Hankkeen rahoitus on yhteensä 366 044 euroa.

Sosiaalityön harjoittelua Euroopan ja Kanadan välillä

Lapin yliopiston sosiaalityön laitos ja sosiaalityön valtakunnallinen yhteistyöverkosto SOSNET osallistuvat eurooppalais-kanadalaiseen sosiaalityön yhteishankkeeseen, jossa eurooppalaisille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus suorittaa opintoihinsa kuuluva harjoittelu Kanadassa. Vastavuoroisesti kanadalaiset opiskelijat suorittavat omaa harjoitteluaan Euroopassa.

Opiskelijat viettävät harjoittelukohteessaan yhden lukukauden osallistuen ohjattuun harjoitteluun. Harjoittelupaikoiksi valitaan kohteita, joissa opiskelijat tutustuvat erityisesti marginalisoituneiden ryhmien, kuten kodittomien tai pakolaisten tukipalveluihin. Samalla kerätään tietoa marginalisoituneiden ryhmien parissa tehtävästä työstä sekä sosiaalityön harjoittelun käytännöistä Euroopassa ja Kanadassa.

Kolmivuotista hanketta rahoittavat Euroopan komissio ja Kanadan valtio. Hankkeessa ovat mukana Kanadasta University of Calgary, Carleton University, University of British Columbia ja University of Montreal sekä Euroopasta Lapin yliopisto/SOSNET (Kuopion ja Tampereen yliopistot), Management Center Innsbruck Itävallassa, Jagellonia University Puolassa ja Haute Ecole Charleroi Belgiassa. Harjoittelupaikkoja tarjoavat paikalliset yhteistyökumppanit.

Talvitaideosaamiselle kysyntää Pohjois-Norjassa

Lapin yliopiston taidekasvatuksen laitos toteutti helmikuussa Pohjois-Norjassa lumi- ja jääveistokoulutuksen, jossa yhdistettiin lumi- ja jääveistoa sekä arkkitehtuuria taiteelliseksi kokonaisuudeksi.

Koulutus käynnistyi marraskuussa Kirkkoniemessä ja Vesisaarella järjestetyillä seminaareilla. Seminaarien jälkeen matkailuyrityksissä, oppilaitoksissa ja kouluissa ideotiin koulutuksessa toteutettavia lumirakennuksia ja veistoksia. Koulutus huipentui nelipäiväiseen työpajaan molemmilla paikkakunnilla.

Yhteistyö onnistui yli odotusten, esimerkiksi veistosten ja reliefin tekemiseen osallistui yhteensä noin 80 koululaista ja 40 Videregående skolenin opiskelijaa. Koulutuksessa toteutetuissa lumirakennuksissa järjestetään kevättalvella myös tapahtumia.

Koulutuksen toteuttivat professori *Timo Jokela*, lehtori *Maria Huhmarniemi* ja kuvataidekasvatuksen koulutusohjelman opiskelijat *Hanna Lehtonen*, *Piia Pöntinen* ja *Suvituuli Tölli*.

Hyvä informaatio-ohjaus vaikuttaa ja tuo tulosta

Lapin yliopiston professorit *Jari Stenvall* ja *Antti Syväjärvi* ovat tutkineet valtion informaatio-ohjauksen merkitystä kuntien sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä opetuksessa. Valtiovarainministeriön tilaama selvitys julkistettiin maaliskuun alussa.

Tutkimuksessa tarkastellaan sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön, Stakesin ja opetushallituksen kuntiin suuntautuvaa informaatio-ohjausta. Informaatio-ohjauksella pyritään vaikuttamaan ohjauksen kohteena olevaan toimijaan jakamalla tietoa, kuten tutkimuksia, suosituksia, arviointeja, suunnitelmia, raportteja ja periaatekannanottoja.

Tutkimus perustuu mm. keskushallinnon virkamiesten haastatteluihin sekä sosiaali- ja terveystoimen ja sivistystoimen johtajille suunnattuun kyselyyn, ja se osoittaa, ettei informaatio-ohjauksen vaikuttavuudesta ole kovin selkeää käsitystä. Ohjaus ei ole koordinoitua, eivätkä sen muodot aina tue toisiaan. Suhde resurssi- ja normiohjaukseen ei aina

ole johdonmukainen. Lisäksi valtion keskushallinnon organisaatioiden roolit näyttävät kunnat kokevat hukkuvansa tiedon tulvaan.

– Informaatio-ohjaus on hyväksytty ohjausmuoto, mutta sekä ohjausta että sen vastaanottamista pitäisi vahvistaa koulutuksella. Valtion keskushallinnossa koulutukseen tulisi sisältyä kuntatuntemusta, taloudellista arviointia, tiedon johtamista, viestintää sekä ohjausvälineiden käyttöä. Kuntapuolella puolestaan tarvittaisiin tiedon hyödyntämiseen liittyvää koulutusta, Stenvall ja Syväjärvi sanovat.

Ohjauksen tulisi myös olla nykyistä keskeisempää ja sopimuksellisempää. Tutkijat ehdottavatkin mm. säännöllisiä alueellisia tapahtumia, joissa käytyä läpi alan uusi tieto ja sen anti.

Onks tietoo? Valtion informaatio-ohjaus kuntien hyvinvointitehtävissä:
www.vm.fi/julkaisusarjat
 > Tutkimukset ja selvitykset.



Hiutaleita
Aini Linjakumpu

Luottamuksen kiirastuli

Nykyinen maailma on nyrjähtänyt. Kuka olisi voinut vuosi sitten kuvitella, että pohdimme tällä hetkellä joidenkin siivekkäiden aiheuttamaa globaalia epidemiavaaraa tai että toivomme pienen pohjoismaan kansallisessa lehdessä oleiden pilakuvien synnyttämästä väkivaltaisesta ja laajasta vastareaktiosta ympäri muslimimaailmaa.

Taisivatpa vuosi sitten omassa työympäristössämme olevat hullutukset liittyen ”toiminnan tuottavuuteen” tai eri yliopistojen yhdistämisiin olla pelkästään virkamiesten virtaviivaisten salkkumikrojen kätköissä.

Lintuinfluenssalla, Muhammed-pilakuvilla ja yliopistojen tuottavuusohjelmalla ei ole tietenkään mitään yhteistä. Ne kuitenkin ilmentävät kukin omalla tavallaan nyky maailman yllätyksellisyyttä. Todellisuus on nykivää ja odottamatonta.

Toisaalta ne ilmentävät asioiden, ihmisten ja ilmiöiden toisiinsa kytkeytymistä. Ei ole paikkoja, joihin piiloutua. Lintuinfluenssat, sivilisaatioiden kohtaamiset ja koulutuksen markkinoistuminen ovat olemassa tässä ja nyt niin Rovaniemellä, Istanbulissa kuin Jakartassakin. Elämme yhtäaikaisesti ympäri maailman samaa, mutta eri todellisuutta.

Samankaltaisuuden ja erilaisuuden samanaikaisuus synnyttää paradoksin. Mitä enemmän ihmiset ja asiat ovat toistensa kanssa tekemisissä, sitä enemmän pystytään toteuttamaan uusia, ”hyviä asioita”. Samalla kuitenkin aiheutuu myös yhä kummallisempia ristiriitoja ja konflikteja, odottamattomia tilanteita ja asioiden välisiä ongelmallisia kausaalisuhteita.

Tällaisen maailman hallittavuus on mutkikasta. Silloin kun on olemassa yhtäaikaisesti monenlaisia totuuksia ja

todellisuuksia, on mahdotonta rakentaa kaikkien kannalta mielekäästä ja omaan rationaliteettiin sopivaa maailmanjärjestystä tai edes henkilökohtaisen elämän järjestystä. Ulkopäin tulevat vaatimukset ja odotukset ovat keskenään niin ristiriitaisia, että niitä on mahdoton toteuttaa loogisesti.

Miten sitten tällaisessa maailmassa pitäisi ihmisten tulla toimeen? Miten pidetään yllä henkilökohtaisen ja yhteisöllisen elämän mielekkyys ja hallittavuus?

Väitän, että ihmiset pystyvät sietämään suuren määrän epävarmuutta, ristiriitoja ja ongelmia, jos heillä on olemassa jonkinlainen usko tulevaisuuteen ja sen ehtoihin. Tulevaisuuden hallinnassa keskeistä on luottamus: voidaanko luottaa muihin ihmisiin, instituutioihin ja olemassaolon logiikkaan yleisemmin.

Luottamusta tarkastellut tutkija *Barbara Misztal* sanoo, että luottamus tekee sosiaalisista olosuhteista ja odotuksista yksinkertaisempia: luottamus vähentää monimutkaisuutta. Luottamus on hänen mukaansa kaaoksen, epäluottamuksen ja petoksen välttämistä.

Valitettavasti luottamus on kuin sateenkaari. Kun siihen yrittää tarttua, se onkin jo toisaalla. Luottamuksen suuntaan voidaan yrittää kurottaa dialogin, keskinäisen yhteisymmärryksen ja jaettujen pelisääntöjen rakentamisen avulla. Luottamukseen on asetettu paljon toiveita, mutta kuten *Barbara Misztal* sanoo: ”Ketään ei voi määrätä luottamaan eikä siihen voi pakottaa”. Luottamuksen yhteiskunta onkin ehkä vaikein saavuttaa kaikista yhteiskuntamuodon lajeista.



Luentoja ja seminaareja Lapin yliopistossa

Yleisöluentosarja: *Pohjoisen taivaan alla – tutkimuksia ympäristöstä ja luonnosta.* Luentosarjassa esitellään ympäristöntutkimusta ja siihen liittyviä teemoja.

To 6.4.2006: Jarno Valkonen luennoi

Ke 12.4.2006: Mika Fljöt ja Monica Tennberg luennoivat

To 20.4.2006: Mirja Hiltunen ja Timo Jokela luennoivat

To 4.5.2006: Partow Izadi ja Jari Järviluoma luennoivat

To 11.5.2006: Maarit Pallari ja Sirpa Kurppa luennoivat

Kaikki luennot ovat klo 17 alkaen luentosalissa 16, Yliopistonkatu 8, Rovaniemi. Tervetuloa!

Ti 11.4.2006

Yleisöluento: *Voidaanko ilmastonmuutosta hidastaa oikeusteitse?*

Klo 18.00, Arktikumin Aurora-sali, Pohjoisranta 4, Rovaniemi

Tutkimusprofessori Timo Koivurova Lapin yliopiston Arktisen keskuksen Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden instituutista luennoi. Luento kuuluu ARKTIS-tutkijakoulun kevään luentosarjaan *Ilmastonmuutos arktisilla alueilla*. Tervetuloa!

Ke 26.4.2006

Ikääntyvien yliopiston luento: *A. E. Järvisen elämä*

Klo 14.00, Fellman-sali, Yliopistonkatu 8, Rovaniemi

Petteri Holma ja Risto Pyykkö luennoivat. Tervetuloa!

Ma 8.5.2005

Rehtori Esko Riepulán juhlaseminaari

Klo 10–16, Fellman-sali, Yliopistonkatu 8, Rovaniemi

Juhlaseminaarissa ovat esillä rehtori Esko Riepulán uran eri vaiheisiin liittyneet aiheet: yliopistolaitokseen liittyvät aatepoliittiset virtaukset, valtiosääntöoikeudellinen tutkimus, alue- ja paikallishallinto sekä yhteiskuntapolitiikkaan ja kulttuurielämään liittyvät kysymykset. Seminaaria voi seurata myös videon välityksellä luentosaleissa 2 ja 3. Tervetuloa!

To 11.5.2006

Palveluinnovaatiot-seminaari

Klo 12.30–16.30, Kemin kulttuurikeskus, Marina Takalon katu 3, Kemi

Meri-Lappi Instituutin järjestämä seminaari tarjoaa eväitä palveluinnovaatioiden edistämiseen yksityisellä ja julkisella sektorilla. Tervetuloa!

Lisää ajankohtaisia
tapahtumia
nettisivuillamme:

www.ulapland.fi/tapahtumat



UNIVERSITY OF LAPLAND
LAPIN YLIOPISTO

PL 122 • 96101 ROVANIEMI

Sopimus 881414



Olo on kuin osuuspankin omistajalla

OP-eläkevakuutus turvaa tulotason.

Elämä on lahja, jonka saa avata joka päivä uudelleen. Onneksi lahjasta nauttiminen ei ole iästä kiinni. Mukavien eläkepäivien kartuttaminen kannattaa aloittaa jo nuorena. Tule Pohjolan Osuuspankkiin ja ota OP-eläkevakuutus. Se on helppo tapa turvata tulotaso eläkkeelle jäädessä.

Asiantuntijamme ovat lähellä: palvelemme sinua verkossa, puhelimessa sekä kuudessatoista konttorissa Ranualta Utsjoelle.

puh. 010 2539 304 • www.op.fi/pohjola

 **POHJOLAN
OSUUSPANKKI**